

Paragraf 162

Ärendenummer KS2023/718

Antagande Klimatkontrakt 2030, version 2023, återrapport Klimatkontrakt 2030, version 2022

Kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att:

1. godkänna återrapport av Klimatkontrakt 2030, version 2022,
2. godkänna reviderat Klimatkontrakt 2030, version 2023, kommunens åtagande i avsnitt 3, samt uppdateringar och erfarenheter för kommunen, avsnitt 7.1 och 7.2
3. uppdra åt kommunstyrelsens ordförande att underteckna den slutgiltiga versionen av Klimatkontrakt 2030, version 2023.

Sammanfattning

Viable Cities är ett strategiskt innovationsprogram. Viabe Cities är ett strategiskt innovationsprogram med fokus på omställningen till klimatneutrala och hållbara städer. Programmets mission är "klimatneutrala städer 2030 med ett gott liv för alla inom planetens gränser". I dagsläget är 23 kommuner medlemmar och jobbar tillsammans för att uppfylla missionen tillsammans med 6 myndigheter och Viabe Cities programkontor. De 23 kommunerna täcker 40% av Sveriges befolkning.

Klimatkontrakt 2030 är ett centralt verktyg, som ett avtal mellan de olika parterna där konkreta åtgärder åtas för att bidra till att öka takten i klimatomställningen.

Klimatkontraktet ska revideras årligen och är ett långsiktigt åtagande som säkrar samarbetet mellan städerna och den statliga nivån.

Enköpings kommun har tidigare signerat tre versioner. Vid beslut om godkännande av den fjärde versionen kommer signeringen av kontraktet att äga rum den 8:e december 2023.

Utöver beslut om godkännande av reviderat förslag till kommunens åtagande i Klimatkontrakt 2030, version 2023, överlämnas uppföljning av Klimatkontrakt 2030, version 2022 enligt bilaga.

Version 2023 innehåller tydliga ambitioner för kommande år och också konkreta åtgärder som planerar att implementeras. Dokumentet arbetas med parallellt

mellan de olika parterna och detta beslut gäller kommunens åtaganden och summering av uppdateringar och erfarenheter, som presenteras i avsnitt 3 samt 7.2 och 7.3.

Yrkanden

Kristjan Valdimarsson (SD) yrkar att en ekonomisk analys görs innan beslut tas i ärendet, då kostnaden för kommunen måste belysas.

Peter Book (M) och Jesper Englundh (S) yrkar avslag till Kristjan Valdimarssons (SD) yrkande.

Beslutsgång

Ordförande konstaterar att det finns två yrkanden till förslag till beslut och ställer dessa mot varandra. Ordförande finner att kommunstyrelsens arbetsutskott beslutar enligt Peter Books (M) och Jesper Englundhs (S) yrkande, vilket är i enlighet med huvudförslag till beslut.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, daterad 2023-10-26
Klimatkontrakt 2030, version 2023
Återrapport Klimatkontrakt 2030, version 2022
Klimatkontrakt 2030, version 2022

Beslutet skickas till:

Viable Cities, för kännedom

Kommunledningsförvaltningen
Maria Nordling
maria.nordling@enkoping.se

Kommunstyrelsen

Antagande av Klimatkontrakt 2030, version 2023, samt återrapportering Klimatkontrakt 2030, version 2022

Förslag till kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar att:

1. godkänna återrapport av Klimatkontrakt 2030, version 2022,
2. godkänna reviderat Klimatkontrakt 2030, version 2023, kommunens åtagande i avsnitt 3, samt uppdateringar och erfarenheter för kommunen, avsnitt 7.1 och 7.2
3. uppdra åt kommunstyrelsens ordförande att underteckna den slutgiltiga versionen av Klimatkontrakt 2030, version 2023.

Ärendet

Bakgrund

Viable Cities är ett strategiskt innovationsprogram. Viabe Cities är ett strategiskt innovationsprogram med fokus på omställningen till klimatneutrala och hållbara städer. Programmets mission är "klimatneutrala städer 2030 med ett gott liv för alla inom planetens gränser". I dagsläget är 23 kommuner medlemmar och jobbar tillsammans för att uppfylla missionen tillsammans med 6 myndigheter och Viabe Cities programkontor. De 23 kommunerna täcker 40% av Sveriges befolkning.

Klimatkontrakt 2030 är ett centralt verktyg, som ett avtal mellan de olika parterna där konkreta åtgärder åtas för att bidra till att öka takten i klimatomställningen.

Klimatkontraktet ska revideras årligen och är ett långsiktigt åtagande som säkrar samarbetet mellan städerna och den statliga nivån.

Enköpings kommun har tidigare signerat tre versioner. Vid beslut om godkännande av den fjärde versionen kommer signeringen av kontraktet att äga rum den 8:e december 2023.

Utöver beslut om godkännande av reviderat förslag till kommunens åtagande i Klimatkontrakt 2030, version 2023, överlämnas uppföljning av Klimatkontrakt 2030, version 2022 enligt bilaga.

Version 2023 innehåller tydliga ambitioner för kommande år och också konkreta åtgärder som planeras att implementeras. Dokumentet arbetas med parallellt mellan de olika parterna och detta beslut gäller kommunens åtaganden och summering av uppdateringar och erfarenheter, som presenteras i avsnitt 3 samt 7.2 och 7.3. Kommunens delar i klimatkontraktet är således färdigställda, medan några mindre summerande avsnitt fortfarande är under utarbetning hos Viable Cities. Alla åtaganden från samtliga parter är klara.

Ärendets beredning

Revideringen av Klimatkontrakt 2030 är ett delprojekt inom Klimatneutrala Enköping 2030. En arbetsgrupp med representanter från samhällsbyggnadsförvaltningen, miljö- och byggnadsförvaltningen och kommunledningsförvaltningen har genomfört revideringen. Kontraktet har förankrats genom respektive förvaltning genom förvaltningschef och därefter godkänts av styrgruppen, tillika kommundirektörens ledningsgrupp.

Kommunledningsförvaltningens bedömning

Förvaltningens bedömning är att Klimatkontrakt 2030 skapar förutsättningar för Enköpings kommun att öka takten i klimatomställningen.

Ekonomiska konsekvenser

Kortsiktigt bedöms kostnaderna som kontraktet medför främst vara kostnader för nedlagd arbetstid. Långsiktigt är ett viktigt perspektiv hur ekonomin fungerar som ett verktyg där dess struktur främjar hållbar utveckling.

Genom att ingå i satsningen Klimatneutrala städer 2030 ges möjlighet att ta del av andra finansieringskällor som exempelvis EU-medel.

Sociala och miljömässiga konsekvenser

Långsiktigt innebär åtaganden att städers klimatomställning kan ske utifrån ett brett perspektiv, där social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet samtidigt beaktas. Social hållbarhet beaktas inom ramen för kontraktet och kommer vara del i det hållbarhetsprogram som planeras i arbetet med Klimatkontrakt 2030.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, daterad 2023-10-26
Klimatkontrakt 2030, version 2023
Återrapport Klimatkontrakt 2030, version 2022
Klimatkontrakt 2030, version 2022

Daniel Jansson-Hammargren
Kommundirektör
Enköpings kommun

Åsa Olsson
Kansli- och utredningschef
Enköpings kommun

Beslutet skickas till:
Viable Cities, för kännedom

A Swedish strategic innovation program jointly funded by the Swedish Energy Agency, Vinnova and Formas.

Klimatkontrakt 2030

Mellan Enköpings kommun och myndigheterna Energimyndigheten, Vinnova, Formas, Tillväxtverket, Trafikverket, Naturvårdsverket samt Viable Cities.

Version 2023

Innehållsförteckning

Klimatkontrakt 2030	3
1. Syftet med Klimatkontrakt 2030	3
2. Parter	4
3. Kommunens åtaganden	4
1.1. Kommunens klimatmål	4
1.2. Strategi	4
1.3. Organisation och ledning	4
1.4. Samverkan med näringsliv, akademi och medborgare	4
1.5. Klimat investeringsplan	5
1.6. Digitalt stöd för genomförandet	5
1.7. Innovationsnav för klimatneutrala kommuner	5
1.8. Klimatanpassning	5
1.9. Klimatsmart mobilitet	5
1.10. Rapportering och uppföljning	5
2. Viable Cities åtaganden	5
2.1. Samordning Klimatkontrakt 2030	6
2.2. Smart policyutveckling	6
2.3. Innovation	6
2.4. Samordnad finansiering	7
2.5. Samspel med EUs mission klimatneutrala städer	7
3. Myndigheternas åtaganden	8
3.1. Smart policyutveckling	8
3.2. Stöd till forskning, innovation och utveckling	9
3.3. Samordnad finansiering	9
3.4. Deltagande i europeiska initiativ för hållbara städer	9
4. Strategiska utvecklingsprojekt 2024	11
4.1. Governance	11
4.2. Klimat investeringsplaner	12
4.2. Konkurrentkraft genom omställning	13
4.3. Medborgarengagemang	13
4.4. Systemdemonstratorer	14
4.5. Mission klimatneutrala städer 2030 internationellt	14
5. Gemensamt arbete kring uppföljning, utvärdering och uppdatering	15
5.1. Viktigaste uppdateringar för kommunen	15
5.2. Mest angelägna erfarenheter att dela för kommunen	15
5.3. Viktigaste uppdateringar för Viable Cities	15
5.4. Viktigaste uppdateringar för myndigheterna	15
6. Kontraktet	17

Klimatkontrakt 2030

Det krävs stora förändringar i hela samhället för att vi ska klara klimatmålen och rädda planeten. Att göra som vi alltid gjort går inte längre, vi måste arbeta på helt nya sätt. Tillsammans bygger vi en rörelse bland många aktörer i samhället för att nå missionen **Klimatneutrala städer 2030 med ett gott liv för alla inom planetens gränser**.

Klimatkontrakt 2030 är ett verktyg för att nå detta. Det är ett långsiktigt åtagande som säkrar ett utvecklat samarbete mellan städerna och den statliga nivån. Utgångspunkten för arbetet är att ett ökande antal svenska kommuner och samhällen samlar en bredd av aktörer och mobiliserar på många nivåer – lokalt, regionalt, nationellt, internationellt – för att bana väg för snabbare omställning till klimatneutralitet och hållbarhet i Sverige, Europa och världen. De städer och myndigheter som tillsammans med Viable Cities arbetar med Klimatkontrakt 2030 är föregångare som har alltså ambitionen att bana väg för en bredare omställning som involverar många fler.

Klimatkontraktet 2030 är ett verktyg för samverkan inom governance och används för att tillsammans arbeta bortom aktörers direkta rådighet för att förverkliga ett gemensamt mål och innebär ett systemskifte mot ett helhetstänkande inom offentlig förvaltning

Klimatkontrakt 2030 skapar ett sammanhang som katalysator för nya, innovativa former av samarbete mellan städer, näringsliv, akademi, forskningsinstitut och civilsamhälle. Detta stärker förutsättningarna att mobilisera och driva en gemensam utveckling i en nutid och ett samhälle som i allt högre grad präglas av komplexitet. Klimatkontrakt 2030 möter ett behov av utvecklad samhällsstyrning, en (flernivåmobiliserande) governance process för klimatomställningen. Klimatkontrakt 2030 är ett arbetssätt för att aktörer på olika styrnivåer ska kunna gå bortom det man som enskild aktör har direkt rådighet över för att förverkliga mål och mission, som innebär systemskiften. Inte minst handlar det om att gå från stuprörsbaserad verksamhet till helhetstänkande.

Tillsammans bygger vi förmåga steg för steg att ställa om snabbare!

1. Syftet med Klimatkontrakt 2030

Syftet med detta Klimatkontrakt är att öka tempot i klimatomställningen i städer inom ramen för Agenda 2030 och samtidigt bidra till en fortsatt återhämtning och utveckling av svensk ekonomi i en tid som präglas av flera sammanlänkade kriser.

Klimatkontraktet uttalar parternas avsikt att höja ambitionen inom hållbar stadsutveckling och klimatomställning. Klimatkontraktet ger även Sverige och svenska städer goda förutsättningar att vara internationella föregångare i städernas klimatomställning. Detta ska uppnås genom ömsesidiga och långsiktiga åtaganden om insatser från de undertecknande statliga myndigheternas, innovationsprogrammet Viable Cities och kommunens sida.

2. Parter

Parter i Klimatkontrakt 2030 är:

- Enköpings kommun.
- Myndigheterna: Statens Energimyndighet (Energimyndigheten), Verket för innovationssystem (Vinnova), Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas), Tillväxtverket, Trafikverket och Naturvårdsverket.
- Strategiska innovationsprogrammet Viable Cities.

3. Kommunens åtaganden

3.1 Kommunens klimatmål

Enköpings vision är att vara en inspirerande plats med en livsmiljö där alla kan utveckla sitt allra bästa jag. Självklar livskvalitet, attraktivast i regionen och en hållbar omvärldsaktör. Visionen innebär bland annat att kommunen har minsta möjliga klimatpåverkan på lokal, regional, nationell och internationell nivå. Det innebär också att kommunen driver högklassiga klimat- och miljöprojekt och hushållar med jordens resurser. Hållbar miljö och energi ingår som en självklarhet i allt samhällsbyggande.

Enköping ska vara bra på hållbarhetsarbete och visa att vi kan växa, bli fler och ändå minska vår miljöpåverkan.

I juni 2019 fattade kommunfullmäktige beslut om en långsiktig plan för kommunen mellan åren 2020–2023. Planen slår fast att allt arbete ska genomsyras av intentionerna och målen i Agenda 2030. I den långsiktiga planen har kommunfullmäktige särskilt lyft fram vikten av följande Agenda 2030-mål:

- Mål 3: God hälsa och välbefinnande
- Mål 4: God utbildning till alla
- Mål 11: Hållbara städer och samhällen
- Mål 13: Bekämpa klimatförändringarna

I den långsiktiga planen finns bland annat delmålet att Enköping är en klimatsmart, fossilfri och väl fungerande kommun där det är enkelt att ha en hållbar livsstil och att i kommunen tar vi ansvar för vår natur och bidrar till hållbara miljöer.

Kommunen har också undertecknat hållbarhetslöften med länsstyrelsen som spänner över flera områden, bland annat transporter, energi- och effektanvändning, förnyelsebar energi och miljömässigt hållbar samhällsutveckling. Områdena innehåller i sin tur ett antal åtgärder. Utöver det har Enköping en hållbarhetspolicy och i den översiktliga planeringen lyfts också vikten av en hållbar utveckling med flera fastslagna strategier.

3.2 Strategi

Kommunorganisationen har inte ensam rådighet över klimat- och hållbarhetsfrågor och kan inte av egen kraft genomföra omställningen. Arbete kommer att krävas inom hela kommunkoncernen tillsammans med näringsliv, akademi, civilsamhälle och medborgare för att hitta innovativa arbetssätt och lösningar på gemensamma utmaningar.

Processen för att förbättra kommunens förmåga inom klimatområdet är startad och vi bygger just nu gemensamt en grund att stå på. Strategier, mål, uppföljning, verksamhetsplanering och kopplingarna till de ekonomiska grunderna undersöks.

Enköpings kommun har också påbörjat och kommer fortsätta arbeta med att förbättra innovationsförmågan. Vi ska se till helheter och låta oss inspireras av ekosystem för hur vi kan organisera oss. Vi ser vikten av och ska vara drivande i att skapa förutsättningar för bred samverkan och samskapande med näringsliv, medborgare, akademi och civilsamhälle och etablera arenor för detta inom ramen för omställningsarbetet.

Under 2023 arbetades strategin för organisationen av arbetet om, för att få ett större fokus och en samlad kraft i framdriften. De fem tidigare områdena integrerades till tre, se 7.1. För att öka takten i omställningen och skapa en mer samlad färdplan har Enköpings kommun valt att fokusera på följande tre områden:

Ledning och styrning

I samverkan ska Enköpings kommun fortsätta arbetet med att etablera en färdplan med mål, riktning, ambitioner och strategier för Enköpings samlade hållbarhetsarbete. Bland annat ska arbetet med ett hållbarhetsprogram fortsätta, förslag på tillämpligt hållbarhetsstöd och uppföljningsmekanismer tas fram. Vi avser också att börja använda den årliga analysen av koldioxidbudgeten som ett kunskapsunderlag i vår verksamhetsplanering. Grunden för att detta arbete ska bli framgångsrikt förstärks ytterligare under året med en klimatstrategi och reviderad energiplan. Inför 2024 antas en ny långsiktig plan i kommunen och vårt arbete kommer att säkerställa en fortsatt framdrift i de långsiktiga målen.

Klimatneutral och hållbar stadsplanering och byggande

Hållbar stadsutveckling förutsätter en styrprocess som identifierar, skapar och förverkligar de möjligheter som finns för att driva stadsutvecklingen och hållbarhetsstyrningen i rätt riktning. Genom det kommunala planmonopolet har Enköpings kommun en betydande möjlighet att påverka var och till viss del hur vi bygger. Det är viktigt att arbetet med hållbarhet inleds tidigt i planprocessen och att alla aktörer integrerar hållbarhetsaspekterna i sina projekt redan från början.

En hållbar stadsbyggnadsprocess förutsätter dialog, samverkan och en gemensam agenda. Enköpings kommun använder Citylab som processtöd i genomförande av stadsutvecklingsprojekt både vad gäller tematiska hållbarhetsfrågor och processtyrning. Citylab är anpassat till plan- och bygglagens planprocess och kompletterar den med en bredare hantering av hållbarhetsfrågor.

Rätt använd kan planeringen bidra till ett miljövänligare samhälle och en miljövänligare livsstil. Smart planering kan göra det möjligt att minska vår klimatpåverkan och koldioxidutsläpp. En bebyggelse med större möjligheter till fossilfria och effektiva transporter och en stads- och trafikmiljö som uppmuntrar till gång och cykelresor upplevs av många som attraktiv även på andra plan.

Samverkan med näringsliv, akademi och medborgare

Samverkan och samskapande med medborgare och näringsliv är viktigt för att hela Enköping ska få den styrfart som krävs i omställningsarbetet. Metoder, verktyg och arenor ska utvecklas för medborgar- och näringslivsdialog.

I Enköping finns cirka 5 000 företag varav majoriteten utgörs av små och medelstora företag. Över 1100 företag finns på landsbygden i Enköping. Många är verksamma inom skogs- och lantbruk men även besöksnäring, transport, bygg och småskalig produktion med mera. Under 2022–2023 inleddes ett samarbete med Mälardalens universitet i syfte att utveckla samarbetet mellan akademi, näringsliv och kommun för att stärka småföretagens hållbarhetsarbete och med mål att utveckla en så kallad Enköpingsmodell för hållbar tillväxt. I takt med att Enköping växer och allt fler företag etablerar sig och växer i Enköping ställs krav på närmare samverkan mellan kommun och näringsliv för att nå våra gemensamma klimatmål. Ett viktigt arbete i detta är att ta fram en strategi för etableringar som pekar ut prioriterade verksamheter och branscher samt områden där Enköping vill växa.

Olika aktörer som vill arbeta med hållbarhetsfrågorna tillsammans med andra behöver hitta både kommunen och varandra. Oavsett om drivkraften är ett intresse, en generell affärsmissighet eller för att man erbjuder lösningar och produkter inom omställningen till nettonollutsläpp. Lösningar för att hitta varandra är exempelvis intressentanalyser, nätverk eller forum.

3.3 Organisation och ledning

För att lyckas öka takten i omställningen krävs en ledning och styrning som kan prioritera, kommunicera och följa upp arbetet på ett effektivt sätt. Enköpings kommun kommer behöva utveckla förutsättningar för systemförändringar och omställning inom den egna organisationen och i samhället.

Kommunen behöver därför utveckla sin förmåga framförallt gällande hållbarhetsstyrning, analys, skapande och genomförande av processer på strategisk och taktisk nivå samt den strategiska kommunikationen.

När nya strukturer ska integreras i kommunens styrsystem och verksamhetsplanering synliggörs målkonflikter. Det kan exempelvis handla om avvägningar mellan miljörelaterade och ekonomiska mål. Enköpings kommun behöver fortsätta arbeta med att synliggöra dessa konflikter för att därefter medvetet hantera dem genom balanserade underlag för informerade beslut.

Strategisk kommunikation och samverkan är några av våra absolut viktigaste verktyg för att driva på omställningen i det geografiska området. Vi är inne i ett förändringsarbete där hela samhället deltar och såväl teoretiska samband som utmaningar och lösningar kan vara svåra att överblicka. Då är förmågan att kommunicera avgörande.

Under 2024 avser kommunen att:

- Integrera analys av koldioxidbudget i ordinarie budgetprocess. Att knyta det ekonomiska perspektivet till minskningen av koldioxid är avgörande för att nå framgång i omställningsarbetet. Budgetarna har möjlighet att sänka tröskeln för att få till åtgärder som har stor potential att bli framgångsrika. Långsiktigt kommer insatser av olika slag finansieras i den ordinarie strukturen, men initialt lyfts dessa fram för att få igång processerna.
- Initiera en uppföljningsprocess av klimatmål och -budget, såsom revision.
- Etablera kommunens klimatstrategi.
- Initiera arbetet med att revidera befintlig energiplan.
- Fortsätta arbetet med att etablera ett hållbarhetsprogram.
- Ta nästa steg i stadsutvecklingsprocessen och fortsätta etablera arbetsätt och verktyg.
- Fortsätta skapa förutsättningar för omställningen genom kompetensutveckling och utbildning inom den egna verksamheten och externt.
- Öka strategisk hållbarhetskommunikation, vilket också stärker platsvarumärket.

3.4 Samverkan med näringsliv, akademi och medborgare

För att Enköping ska bli klimatneutralt krävs ett holistiskt tankesätt, det vill säga att man ser till helheten, och samverkan med näringsliv, akademi, civilsamhälle och medborgare. Ett viktigt steg för en lyckad samverkan i ett omställningsarbete som präglas av komplexitet är kommunikation och att etablera arenor för samverkan. En arena där vi tillsammans kan kraftsamla och lära av varandra och bredda nätverk. Enköpings kommun ska också bevaka och delta i utlysningar kopplat till strategiska projekt som ligger i linje med vår omställning.

Under 2024 avser kommunen att:

- Bredda nätverk och etablera arenor för samverkan inom ramen för omställningsarbetet.
- Med inspiration och kunskap från akademi och andra kommuner inom nätverket, stärka lokal samverkan och skapa engagemang genom lokala klimatkontrakt för utvalda områden, till exempel bygg, anläggning och fastighet i Enköping. Ett första steg är att tillsammans med partner fortsätta undersöka hur vi bäst samverkar för att nå bästa effekt av våra gemensamma erfarenheter, kunskaper och initiativ.

- Påbörja arbetet med vår upphandlingsprocess genom att klimat- och miljökrav ställs i transportintensiva upphandlingar enligt kommande rutin.
- Fortsätta och fördjupa dialogen med barn och ungdomar till exempel genom skolorna inom kommunen för att sprida kunskap och skapa innovation.

3.5 Klimatinvesteringsplan

Den ekonomiska dimensionen av hållbarhet beskrivs ofta som ett medel, därför är ett ekonomiskt perspektiv på klimatomställningen vital. Att förstå effekterna av olika beslut är också centralt för att beslutsfattare ska kunna ta informerade beslut.

Enköping har en koldioxidbudget som utgör en viktig del i arbetet med att skapa en grundlig och genomtänkt klimatinvesteringsplan. Ett analysarbete pågår för att kunna prioritera insatser. Även ekonomiska strukturer och beslut ska stödja hållbarhet. Kopplat till styrmodellen ska ekonomiska modeller och stödande analys kring detta utvecklas.

Det finns behov av externt stöd och nätverk för ett fortsatt arbete med metodutveckling, modeller och kunskapsbyggande. En särskild aspekt för Enköping är vår levande landsbygd och jordbruk och genom att koppla på det viktiga landsbygdsperspektivet motverkar vi en polarisering i framtidsfrågor.

Under 2024 avser kommunen att:

- Delta i nätverk för stöd och fortsatt arbete med metodutveckling, modeller och kunskapsbyggande kopplat till klimatinvesteringar, för att sedan med stöd av Viable Cities och externa aktörer ta fram en plan för klimatinvesteringar.

3.6 Digitalt stöd för genomförandet

Digitalisering är en viktig möjliggörande faktor för omställning till en klimatneutral och hållbar kommun. Vi ska fortsatt vara engagerade i både regionala och nationella nätverk kopplade till digitalisering för att ta del av innovativa lösningar, det är en förutsättning för framdrift. Vi ska delta i utveckling och utbyggnad av en digital teknik som leder till smarta, innovativa och specialanpassade lösningar för att hantera klimatrelaterade frågor.

Under 2024 avser kommunen att:

- Fortsätta arbetet med att förankra den portal som finns på plats för att samla och dela öppna data. Vi behöver integrera nya arbetssätt i organisationen för att kunna arbeta med sammanställning och analys av bland annat energidata, energivisualisering och transportflöden.
- Undersöka hur vi kan koppla data till underlag för politiska beslut genom analys- och visualiseringsverktyg, samt geografisk visualisering av mängd koldioxidutsläpp. Dessa insatser skulle kunna ge tydlig återkoppling på framsteg inom området samt vara till hjälp för att prioritera vilka insatser som behöver genomföras var.

- Kunskapshöja och tillvarata digitaliseringens möjligheter för klimatomställningen.

3.7 Innovationsnav för klimatneutrala kommuner

I och med att klimatomställningen lyfts än högre på Enköpings kommuns agenda och integreras än mera i våra arbetssätt kommer Enköping kunna dela med sig av sina erfarenheter på olika sätt till andra parter. Det kommer dels att ske genom de kanaler och samarbetsnätverk som redan finns regionalt, nationellt och internationellt. Enköpings kommun ser också möjligheter i att fördjupa samarbetet med kommuner i nätverket, både på regional, geografisk nivå, men också genom samarbete med andra mindre och mellanstora kommuner för att tillsammans skapa ett ledande innovationsnav av ekosystemkaraktär och därigenom stötta arbetet med att bredda, skala upp och snabba på omställningen.

3.8 Klimatanpassning

Klimatanpassning handlar om att rusta samhället för nya utmaningar, en mycket viktig del av omställningsarbetet. Klimatanpassning ska finnas med som en aspekt från början i planeringsprocessen. Detta för att skapa möjligheter att ta fram väl integrerade, långsiktiga lösningar som bidrar till en hållbar samhällsutveckling. Kommunens arbete kopplat till klimatanpassning är främst att minska konsekvenserna av översvämning vid ökad nederbörd och skyfall. Både den antagna dagvattenplanen och vattenplanen tar upp vikten av att arbeta förebyggande.

I vattenplanen står det att kommunen ska arbeta utåtriktat med information till medborgare, fastighetsägare och andra via kommunens webbplats och olika informationskampanjer. Planen lyfter även vikten av att arbeta internt med kompetenshöjande insatser både för tjänstepersoner och politiker. Även kommunens arbete med att stötta markägare att återskapa våtmarker kan kopplas till klimatanpassning, då torvbildande våtmarker spelar en viktig roll för klimatet eftersom de binder kol.

Med genomtänkta tekniska lösningar i grunden och smart utnyttjande av ekosystemtjänster kan vi tillföra nya kvaliteter i staden. I fördjupande översiktsplanen för Enköpings stad har man identifierat behovet av en översvämningsutredning med åtgärder för Enköpingsån men även behov av en handlingsplan för klimatanpassning. Inför nya detaljplaner görs alltid en dagvattenutredning. I detaljplaneprocessen jobbar kommunen där det är möjligt med mångfunktionella ytor – strategiskt lokaliserade ytor i stadsmiljön där träd, gröna ytor, vattendrag och dammar kan fylla flera funktioner. Som exempelvis att bidra till att sänka temperaturen och förbättra luften, stödja biologisk mångfald, utgöra mötesplatser för rekreation och vila och samtidigt kan nyttjas för att hantera dagvatten och ökade vattenmängder vid behov.

Under 2024 avser kommunen att:

- Påbörja arbetet med att ta fram en klimatanpassningsplan.

3.9 Klimatsmart mobilitet

För att lyckas med att nå målen i såväl trafikstrategin, gång- och cykelplanen som den planerade laddinfrastrukturstrategin krävs, förutom satsningar i ny infrastruktur, även en attityd- och beteendeförändring. Dessa förändringar kan ske med hjälp av information, marknadsföring och kampanjer, ett koncept som kallas för mobility management.

Under 2024 avser kommunen att:

- Färdigställa mobility management-planen för att tydliggöra hur kommunen ska använda mobility management för att uppnå trafikstrategins mål.
- Fortsätta utveckla arbetet med mobility management i verksamhetsplaneringen med informationskampanjer för attityds- och beteendeförändringar kring hållbart resande. Kommunen har bland annat aktiviteter under mobilitetsveckan.
- Fortsätta utveckla cykelstråk och binda ihop viktiga målpunkter.
- Etablering av strategi för utbyggnad av laddinfrastruktur, som inkluderar kransorter.
- Göra en översyn och där möjlighet finns, reducera hastigheter för motortrafik, både i syfte att öka säkerhet, minska utsläpp och buller och öka attraktivitet för andra färdmedel.
- Öka samarbete med regionen för fortsatt utveckling av kollektivtrafikområdet och beteendepåverkande insatser.

3.10 Rapportering och uppföljning

Rapportering och uppföljning av arbetet kommunen åtar sig genom klimatkontraktet sker löpande till en styrgrupp och kommunstyrelsen. Åtaganden i klimatkontraktet ska integreras i ordinarie verksamhet.

Det är också viktigt att följa upp hur hållbarhetsarbetet i stort fortskrider, mäta effekten för att kunna prioritera på ett effektivt sätt. Idag sker viss uppföljning men vi ser behov av att än tydligare mäta effekten av vårt hållbarhetsarbete som våra åtaganden i klimatkontraktet är en del av.

Under 2024 avser kommunen att:

- Ta fram förslag på tillämpbart hållbarhetsstöd och att klimat- och hållbarhetsarbetet ska ingå som naturlig del i den ordinarie verksamhetsplaneringen och uppföljning.
- Ta fram indikatorer och mätetal för en tydlig uppföljning inom området.

4 Viable Cities åtaganden

Innovationsprogrammet Viable Cities genomförs i bred samverkan, för att bidra till att ställa om till klimatneutrala städer 2030 som en del i det svenska åtagandet att uppfylla mål i Agenda 2030 och Parisavtalet. I detta ingår att vara internationella föregångare i städers omställning.

Viable Cities arbetar med en bredd av aktörer på tvärs över vetenskapliga discipliner, branscher och samhällssektorer. Det kopplar samman excellenta forskningsmiljöer med stora och små företag inom en rad branscher samt offentliga verksamheter och civilsamhällesorganisationer.

Inom ramen för den roll som Viable Cities har som strategiskt innovationsprogram kommer programmet att verka för följande:

4.1 Samordning Klimatkontrakt 2030

Det sker nu en allt snabbare mobilisering kring omställningen lokalt, nationellt och internationellt där klimatkontrakten används som verktyg. Det kräver en bättre förmåga att samordna arbetet och kontinuerligt vidareutveckla kontrakten för att åstadkomma; uppskalning, breddning, replikerbarhet, prioritering samt en mer effektiv samordning av möten och dialoger mellan aktörerna.

Viable Cities programkontor utvecklar därför en samordningsfunktion för Klimatkontrakt 2030 i Sverige för att ytterligare stödja processen med klimatkontrakt där myndigheternas, kommunernas och övriga relevanta aktörers åtaganden utvecklas och vässas steg för steg. Detta görs parallellt med implementering och skalningen för att på ett bättre sätt att driva på omställningen.

Samordningsfunktionen ska stödja uppbyggnaden av aktörernas gemensamma förmåga till omställning från kunskap till implementering och utveckla klimatkontraktet till nästa nivå – såväl i ett lokalt, nationellt som internationellt sammanhang.

Samordningsfunktionen ska skapa bättre möjligheter för kommuner och aktörer att på lokal nivå att dra nytta av och hantera de omfattande policypaket på EU-nivå som är ett resultat av European Green Deal (exempelvis Fit for 55 och taxonomiförordningen för hållbara investeringar).

4.2 Smart policyutveckling

Viable Cities har för avsikt att skapa ett kompetensstöd kring policy och regelverk med tillhörande insatser inom smart policyutveckling. Dels handlar detta om att ge kommunen bättre överblick avseende nuvarande och kommande svensk och europeisk lagstiftning, regler och normer av relevans för städernas klimatomställning (exempelvis policypaketet Fit for 55). Dels innefattar det processtöd för förändring av regelverk och normer för att i praktiken underlätta klimatomställningen. Detta kommer att koppla till myndigheternas åtaganden (avsnitt 5.1) samt utvecklingsarbetet kring systemdemonstratorer (se avsnitt 6).

4.3 Innovation

Viable Cities har för avsikt att utveckla sin roll som föregångare och intermediär (systemkopplare, mellanrumsledare, gränsgångare) för att stärka de koordinerande, mobiliserande och faciliterande insatserna i det framväxande ekosystemet för missionen om Klimatneutrala städer med ett gott liv för alla inom planetens gränser.

För att underlätta för kommunen att implementera innovation som påskyndar klimatomställningen, kommer Viable Cities bidra med kompetensnätverk och processtöd, bland annat genom att engagera andra strategiska innovationsprogram i den fortsatta utvecklingen av Klimatkontrakt 2030. Det gäller framför allt inom mobilitet, energi, byggd miljö, cirkulär ekonomi, hälsa och digitalisering. Utifrån samarbetsavtalet som finns med det strategiska innovationsprogrammet Drive Sweden kring klimatsmart mobilitet kommer samverkan utvecklas ytterligare med såväl städer som myndigheter kring detta område, inte minst med Trafikverket.

4.4 Samordnad finansiering

Viable Cities kommer på följande sätt understödja kommunens behov av finansiering av klimatomställning och verka för samarbete och synergi mellan myndigheter och andra aktörer som finansierar klimatomställning och hållbar stadsutveckling.

- Viable Cities kommer fortsätta arbeta med utvecklade former för finansiering kopplat till Klimatkontrakt 2030 med de 23 städerna och de sex myndigheterna som är involverade i detta.
- Viable Cities samarbetar med Tillväxtverket som förvaltande myndighet av Europeiska Regionala Utvecklingsfonden i Sverige och de insatser som finns öronmärkta för hållbar urban utveckling i syfte att skapa synergi med Klimatkontrakt 2030.
- Viable Cities kommer tillsammans med myndigheterna utveckla arbetet inom samordnad finansiering genom olika insatser som pågår inom området hållbar stadsutveckling, se 5.3 Samordnad finansiering.
- Viable Cities arbetar vidare med att utveckla former för klimatinvesteringsplaner för städer med sikte på att stödja samtliga städer i satsningen Klimatneutrala städer 2030.

4.5 Samspel med EUs mission klimatneutrala städer

Viable Cities samverkar nära med de stödstrukturer som byggs upp kring EUs mission om klimatneutrala städer 2030 – såväl en plattform för genomförande av EUs mission, NetZeroCities som CapaCITIES, ett nätverk av nationella noder, som partnerskapsprogrammet Driving Urban Transitions (DUT). På EU-nivå diskuteras också närmare samverkan och synergier med systemmissionen “Adaptation to Climate Change”, liksom med den föreslagna missionen “New European Bauhaus”.

5 Myndigheternas åtaganden

Myndigheterna åtar sig att samverka inom ramen för Klimatkontrakt 2030. Myndigheterna bidrar på så sätt till syftet med det missionsdrivna arbetet att ställa om till klimatneutrala städer 2030 med ett gott liv för alla inom planetens gränser.

Under 2024 fortsätter myndigheterna att utveckla stödjande strukturer och nya arbetssätt för en mer sammanhållen, strategisk och lärande utvecklingsprocess. I denna fungerar Rådet för hållbara städer som ramverk och strategiskt forum för myndighetssamverkan, Svensk modell för Hållbar utveckling, som operativ myndighetssamverkansplattform och Klimatkontrakt 2030 som gemensam innovations- och testlabb för de 23 städerna och myndigheterna.

Som en del av det kommer Klimatkontraktsmyndigheternas innovationsteam tillsammans ansvara för att driva följande innovationsprocesser: Policylabb (5.1), Systemdemonstratorer (5.2) och Lokal portföljanalys (5.3). Arbetet innebär även medverkan i Transition Lab som Viable Cities faciliterar. Myndigheterna avser att på Arena klimatkontrakt, mötesplatsen för dialogverkstad mellan kommunerna och myndigheterna, under 2024 särskilt fokusera på utvecklingen av Klimatkontrakt 2030 som innovation av governance. (se 6.1)

Myndigheterna åtar sig att fortsätta det gemensamma arbetet kring följande utveckling under 2024 för att stödja kommunernas klimatomställning:

5.1 Smart policyutveckling

Tillsammans med kommunerna samverkar myndigheterna för att identifiera och bidra till utvecklingen mot mer ändamålsenliga regelverk och andra styrmedel för hållbar stadsutveckling och klimatomställning samt öka förståelse och kunskap om befintliga regelverk. Med kommunernas utvecklingsbehov i en accelererad klimatomställning som fokus, ska processen fortsatt bygga på proaktiv dialog och ömsesidigt lärande.

Under 2024 fortsätter arbetet med policylabb inom ett eller flera av de identifierade utmaningsområdena: inkluderande och hälsofrämjande mobilitet, markanvändning och markanvisning, energiplanering- och energieffektivisering samt cirkulära resurs- och materialflöden. Ett gemensamt utvecklings- och planeringsarbete pågår genom samverkan och dialoger för att förtydliga policyutmaningar och identifiera huvudaktörer, samt säkerställa omställningspotential av policylabb.

5.2 Stöd till forskning, innovation och utveckling

Myndigheterna finansierar insatser för forskning, innovation, utveckling och systeminnovation som stödjer en snabbare klimatomställning. Myndigheternas stöd riktar sig till olika typer av forskning, innovation, tillämpning och demonstration och till viss del investeringsstöd. Stöd tillhandahålls genom öppna utlysningar och andra former såsom till exempel beställarnätverk, behovsägarnätverk och innovationsupphandling.¹⁵

Under 2024 åtar sig myndigheterna att fortsatt utveckla och finansiera nya typer av insatsformer, såsom. Systemdemonstratorer för klimatneutrala städer, (Läs mer under 6.2) och Urban Twin Transition Center ¹ för städers digitalisering.

5.3 Samordnad finansiering

Myndigheterna utvecklar löpande samordningen kring insatser som pågår inom hållbar stadsutveckling och klimatomställning för att skapa bättre framförhållning och samlad information.

Baserat på den innovationsprocess om metodutveckling för lokala portföljanalyser som genomfördes 2023 avser myndigheterna att under 2024 leverera sammanställda utdata från vissa av myndigheternas finansiering till samtliga 23 kommuner. Innovationsarbetet kommer även att fortsätta under 2024 i syfte att dels höja kvaliteten och täckningen av levererade data, dels genom ett eller flera fördjupningsprojekt i samarbete med vissa intresserade kommuner för att effektivisera processen och öka nyttan hos mottagarna. Det långsiktiga målet med portföljanalyserna är att arbetet ska bidra i arbetet med städers klimatinvesteringsplaner.

Hållbarstad.se är Rådet för hållbara städers gemensamma webbplats. Här har myndigheterna åtagit sig att löpande publicera information om finansieringsmöjligheter och utlysningar samt samlat kunskapsstöd från alla ingående myndigheter som är med i Rådet för hållbara städer².

5.4 Deltagande i europeiska initiativ för hållbara städer

Myndigheterna ingår och arbetar med flera olika europeiska initiativ för att stödja utvecklingen av hållbara städer och samhällen.

I arbetet med att stödja svenskt deltagande i forskningsprogrammet Horisont Europa 2021–2027 ingår att bidra i utformning av utlysningar och aktiviteter samt informera och ge råd till aktörer som planerar att delta i ansökningar i olika europeiska satsningar. Myndigheterna samverkar även i

---

¹ [Beskriv och hänvisa till länk](#)

² Boverket, Energimyndigheten, Folkhälsomyndigheten, Formas, Länsstyrelserna, Myndigheten för delaktighet, Naturvårdsverket, Riksantikvarieämbetet, ArkDes (Statens centrum för arkitektur och design) Statens konstråd, Sveriges Kommuner och Regioner, Tillväxtverket, Trafikverket och Vinnova

genomförandet av EUs regionala utvecklingsfond 2021–2027 med insatserna för hållbar urban utveckling.

Myndigheterna fortsätter medverka i partnerskapet Driving Urban Transitions to a Sustainable Future där utlysningar och andra aktiviteter inom området hållbar stadsutveckling kommer att vara aktuellt under de kommande åren samt EU-kommissionens satsning “New European Bauhaus”³ European Urban Initiative (EUI) ⁴ och Urbact⁵.

Myndigheterna bidrar även för att utveckla stödjande funktioner för de städer som valts ut att ingå i missionen 100 klimatneutrala städer. Ett exempel är programmet “CapaCITIES”⁶. Genom “CapaCITIES” initieras och stärks nationella förändringsprocesser för att etablera nationella nätverk och styrningsstrukturer.

---

³ New European Bauhaus lyfter fram betydelsen av estetiska, sociala och kulturella värden i den gröna omställning

⁴ European Urban Initiative, är en hub för hållbar stadsutveckling på EU-nivå. EUI ska erbjuda stöd till städer för att förbättra och öka sin kapacitet i att utforma strategier, policyer och projekt för hållbar stadsutveckling. (urban-initiative.eu)

⁵ Urbact är ett europeiskt samarbetsprogram för utbyte och lärande inom hållbar stadsutveckling, Tillväxtverket.

⁶ Energimyndigheten och Viable Cities deltar

6 Strategiska utvecklingsprojekt 2024

De strategiska utvecklingsprojekten är viktiga acceleratorer för framväxten av ett ekosystem kring missionen om Klimatneutrala städer 2030 och utgör en gemensam plattform och arena för samverkan och lärande.

Under 2024 kommer följande strategiska utvecklingsprojekt att bedrivas inom Viable Cities Transition Lab i samverkan med övriga kommuner, med syfte att vid den kommande revideringen av Klimatkontrakt 2030 kunna vidareutveckla innehållet i kontraktet.

6.1 Governance

Utvecklingen inom governance för klimatomställning, både på lokal nivå och mellan lokal, nationell och även EU-nivå, är grundläggande för en bredare kraftsamling och effektivare systemförändringar. Det handlar om att koordinera och leda olika aktörer på olika nivåer i syfte att snabba på klimatomställningen och bromsa klimatförändringarna för att kunna bygga en hållbar framtid. Governance syftar på processen och strukturen för att styra, leda och reglera en organisation, ett samhälle eller ett system. Det handlar om hur beslut tas, hur auktoritet och ansvar fördelas, och hur regler och riktlinjer upprätthålls och efterlevs. Det är en komplex process som involverar politiska, ekonomiska, tekniska och sociala aspekter som i sin tur kräver samarbete och engagemang från en bredd av samhällsaktörer.

Mobiliseringen med hjälp av Klimatkontrakt 2030 har visat sig vara framgångsrikt och kommer fortsätta utvecklas för att ytterligare stärka, skala upp, bredda och snabba på omställningsarbetet. Det krävs en tydligare behovsorientering/ prioritering och skarpare åtaganden från flera håll; från de nationella myndigheterna, från kommunerna och också kopplat till Viable cities roll/ åtaganden.

Klimatkontraktet är ett nytt och innovativt verktyg för governance som bygger en långsiktig strategisk process från lokal till internationell nivå utifrån den gemensamma missionen om klimatneutrala och hållbara städer 2030. Åtaganden från städer, myndigheter och andra aktörer revideras och vässas varje år och implementering sker i samspel mellan offentlig verksamhet, näringsliv, akademi och civilsamhällets aktörer. Hela processen bygger en allt starkare mobilisering av ekosystem av aktörer och insatser och stärker kontinuerligt den gemensamma förmågan till snabbare omställning. En flernivåstyrning som också agerat internationell förebild i att mobilisera städer i ett brett partnerskap mellan företag, akademi, offentliga verksamheter och civilsamhälle och omsätta EU:s mission "Klimatneutrala och smarta städer", där målsättningen är 100 klimatneutrala städer (kommuner) i Europa till 2030. Genom att vara först ut med att upprätta klimatkontrakt är Sverige en föregångare som visar vägen för de övriga europeiska länderna och EU-kommissionen. Det i sin tur ska stärka det svenska näringslivet i att ta plats och bidra i det globala omställningsarbetet.

Inför 2024 finns ett fortsatt stort utvecklingsbehov för en djupare förståelse för vad transformativ governance innebär och hur kommunerna och städerna kan arbeta med det i praktiken. Med erfarenheter och insikter från de första stegen kommer ett gemensamt analysstöd för klimatkontrakt att vidareutvecklas. Detta är ett arbete som måste ske i nära samarbete mellan

Viable Cities, myndigheterna och kommuner. Arbetet kommer att samordnas av programkontoret som säkerställer ett förstärkt fokus på analys och uppföljning inom Arena Klimatkontrakt under 2024.

6.2 Klimatinvesteringsplaner

En grundtes i missionsdriven innovation är att staten och offentliga organisationer på olika nivåer i samhället tar en aktiv roll i att samskapa och omforma marknader i samspel med näringslivet och andra samhällsaktörer som akademi och civilsamhälle.

Planering av klimatinvesteringar är en avgörande del av omställningen i en kommun eller i ett vidare perspektiv. En sådan planering gör det möjligt att förstå vilka åtgärder som de olika aktörerna i staden – kommunen och andra aktörer – behöver vidta, hur dessa åtgärder kan genomföras på ett sätt som är ekonomiskt lönsamt och vilka finansiella instrument som kan användas för att skaffa nödvändigt kapital för omställningen. I genomsnitt bedöms kommunen själv ha rådighet över cirka 15 procent av de investeringar som behövs. En rad aktörer behöver därför omfattas; inklusive medborgare, civilsamhälle, företag (inklusive finansiell sektor), akademi och offentliga organisationer.

Klimatinvesteringsplaner som en central del i arbetet med en utvecklad governance för missionen och under 2024 krafsamlar vi inom Klimatinvesteringsplaner på flera områden; analyser och test om hur klimatinvesteringsplaner kan kopplas till ordinarie beslutsprocesser, inklusive färdplaner för klimatneutralitet på stadsnivå, analyser av nödvändiga klimatinvesteringar inom områden med stor påverkan på klimatutsläpp, exempelvis värme/kyla, mobilitet, mat osv, ekonomiska analyser av multipla nyttor av klimatomställning, exempelvis där klimatomställning kan bidra till såväl kostnadsbesparingar som kvantifierade nyttor som exempelvis ökad hälsa, fler arbetstillfällen, trygghet etc., hur hållbarhetsindikatorer kan införlivas mer systematiskt inom kommersiell förvaltning och kontraktshantering

Under 2024 vidareutvecklas Viable Cities finansiella dashboard och införlivar investeringsplanssidan, finansiella indikatorerna och de finansieringsflöden som tillhandahålls av olika nationella myndigheter (se avsnitt 5.3). Funktionerna hos olika finansiella instrument kommer att kartläggas och ett antal lärcase startar där finansiella färdplaner tas fram. Dessutom kommer en utvecklad samverkan med investerare för att diskutera hur man mobiliserar privat finansiering för klimatneutrala städer.

Arbetet med Klimatinvesteringsplaner i Sverige hänger nära samman med vad som händer inom plattformen för genomförande av missionen om klimatneutrala städer på europeisk nivå, NetZeroCities.

6.2 Konkurrenskraft genom omställning

En stark mobilisering för omställning till klimatneutralitet kan ge förutsättningar för företag i Sverige att utveckla nya affärsstrategier, och helt nya marknader, som i sin tur ger konkurrenskraft genom att driva en omställning till ett klimatneutralt och hållbart samhälle. Detta är avgörande för Sveriges ambition att vara världens första fossilfria välfärdsland och vårt klimatpolitiska ramverk. Företagens roll i klimatomställningen är central, både som stora utsläppare av växthusgaser men också som leverantör av lösningar för klimatomställning och klimatanpassning.

Under 2024 kraftsamlar Viable Cities inom initiativet Klimatkonkurrenskraft för att tillsammans med en rad andra aktörer utforska vilka systemiska förändringar som kan accelerera samverkan kommun-näringsliv för att uppnå missionen klimatneutrala städer 2030 med ett gott liv för alla inom planetens gränser. Samverkan med de myndigheter som signerar Klimatkontraktet är i detta arbete en central aspekt för att kunna driva policyförändringar. Initiativet är främst riktat mot de 23 städer som signerar Klimatkontrakt 2030, med målsättningen att skapa kunskap som kan användas i alla svenska kommuner.

Syftet är att tillsammans kraftsamla kring viktiga insatsområdena kopplat till städernas omställningsresor där företagen mobiliseras och är systematiskt engagerade. En viktig del i arbetet är att stärka varandra i att möta de möjligheter och utmaningar som EUs satsning på bland annat "Fit for 55" innebär. Exempel på insatsområden är upphandling, kompetensförsörjning, näringslivsutveckling och etablering. I arbetet ingår att granska möjligheten att använda kommunala policydokument som upphandlingspolicy, näringslivsprogram och samt ägardirektiv för de kommunala bolagen för att driva utvecklingen. I arbetet samverkar Viable Cities även med näringslivsorienterade organisationer och initiativ på internationell, nationell och regional nivå där en viktig aspekt är rättvis och inkluderande omställning.

6.3 Medborgarengagemang

Nuvarande samhällsutmaningar innebär att flera kriser sammanfaller med klimatkrisen. Det gäller bland annat pandemin, kriget i Ukraina, kriser vad gäller energi, mat, råvaror och kritiska mineraler, biodiversitet och demografi. Utmaningarna förstärks av att vi samtidigt upplever en demokratisk utveckling där en växande andel av befolkningen känner sig utanför.

Detta ökar behovet av satsningar som syftar till inkludering och att sätta medborgarna i centrum för omställningen till klimatneutralt och hållbart samhälle, bland annat genom nya former för medborgarinvolvering (exv medborgarråd) och utveckling av attraktiva livsmiljöer (exv New European Bauhaus) och politik för gestaltad livsmiljö. Medborgarnas kunskap och expertis måste tas tillvara i de beslut som påverkar deras liv, och dessa beslut måste förankras med det stora flertalet för att kunna leda till åtgärder och förändringar i den takt och omfattning som krävs.

Under 2024 att vidareutvecklas samarbetet mellan städer, myndigheter och andra aktörer för att skapa förutsättningar för medborgarengagemang i klimatomställningen. Inte minst genom

utveckling av nya former av medborgarinvolvering i lokala klimatkontrakt och samspel med europeiska satsningar på området.

Under 2024 mobiliseras ett antal lärcase, tester och satsningar inom medborgardeltagande för att bygga på att ge reellt inflytande till medborgarna för att snabba på klimatomställningen.

6.4 Systemdemonstratorer

Systemdemonstratorer för klimatneutrala städer är ett strategiskt utvecklingsprojekt inom Klimatkontrakt 2030. Förväntan på systemdemonstratorerna är att de ska ha en väsentlig roll i städernas förmåga att snabba på omställningen samt skapa hög synlighet och engagemang lokalt, regionalt, nationellt och internationellt.

Satsningen har en tydlig inriktning mot missions-orienterad innovation, och betonar tydligt vikten av systemperspektiv i omställningsarbetet. En viktig del i insatsformen är ett portföljtänk, där flera åtgärder, initiativ och experiment tillsammans utgör en större helhet. Systemdemonstratorerna tar sin utgångspunkt i centrala områden i Klimatkontrakt 2030 och är tänkta att bidra till utveckling av kontraktet utifrån insikter från arbetet.

Viable Cities och myndigheterna åtar sig att bidra till att systemdemonstratorerna lyfts i viktiga sammanhang på nationell och internationell nivå samt att dra nytta av insikterna från systemdemonstratorerna i syfte att möjliggöra uppskalning. Samtliga kommuner inom Klimatkontrakt 2030 åtar sig att dra nytta av insikterna från systemdemonstratorerna i syfte att möjliggöra uppskalning.

6.5 Mission klimatneutrala städer 2030 internationellt

EU sjösatte i oktober 2021 fem missioner för ett nytt och innovativt sätt att arbeta tillsammans och förbättra människors liv i och utanför Europa. De fem uppdragen ska tackla stora samhällsutmaningar som hälsa, klimat och miljö och formulerar ambitiösa och tidsatta mål som ska nås till 2030. En av dem är 100 klimatneutrala och smarta städer 2030 (kallad Cities Mission) som är en viktig del i att leverera Europas gröna giv med sikte på en klimatneutral kontinent 2050. Detta innebär en väsentlig förstärkning av det svenska arbetet med missionen om klimatneutrala städer 2030 och med Klimatkontrakt 2030 som verktyg för detta.

Under 2024 sker en fortsatt mobilisering och utveckling för att stärka kopplingen mellan det svenska och europeiska arbetet med missionen klimatneutrala städer 2030. Det sker inom en rad initiativ som involverar såväl städer, myndigheter som Viable Cities som program. Exempel är NetZeroCities (som är en plattform för genomförande av Cities Mission, med utvecklingsarbete kring bland annat Climate City Contract och Climate Investment plans), partnerskapet Driving Urban Transitions (med forsknings- och innovationsprojekt inriktade mot 15-minutersstaden, energipositiva stadsdelar och cirkulär urban ekonomi) samt CapaCITIES (som utvecklar nationella stödplattformar likt Viable Cities i fler europeiska länder).

På EU-nivå diskuteras också närmare samverkan och synergier mellan Cities Mission och “systemmissionen” “Adaptation to Climate Change”, liksom initiativet “New European Bauhaus”.

New European Bauhaus-initiativet lanserades av EU-kommissionen i januari 2021, och kopplar samman EUs gröna giv med vår byggda miljö. I genomförandeplanen för Cities Mission pekar EU-kommissionen på att EUs Climate City Contract ska möjliggöra medverkande städer att integrera och stärka värden och principer i New European Bauhaus-initiativet i sina planer för klimatneutralitet. Arbete kring New European Bauhaus sker i samverkan med Boverkets (Rådet för hållbara städer) regeringsuppdrag att samordna Sveriges medverkan i New European Bauhaus.

7 Gemensamt arbete kring uppföljning, utvärdering och uppdatering

Viable Cities och kommunen är överens om att genomföra en årlig uppföljning av kommunens resultat inom ramen för Klimatkontrakt 2030. Viable Cities tar fram underlag för en årlig uppföljning på kommunal och nationell nivå.

7.1 Viktigaste uppdateringar för kommunen

Enköpings kommun fokuserade klimatkontrakt 2022 på fem områden för att driva omställningsarbetet. Dessa områden har under året omarbetats till tre områden för att harmonisera och konkretisera arbetet. Vi ser att **ökad innovationsförmåga** och **transformation** behövs i alla områden och dessa integreras därför i alla de tre områdena.

- **Ledning och transformation** har omarbetats till **Ledning och styrning** för att betona det behov av kunskap och ledarskap som behövs för att på ett effektivt sätt integrera hållbarhetsarbetet i organisationen och öka förmåga till värdeskapande. Arbetet med styrningen inom kommunen för att på ett strategiskt och långsiktigt sätt integrera hållbarhet i varje beslut och organisationsdel fortskrider. Den nya långsiktiga planen som är under utarbetning har som ambition att ytterligare förstärka hållbarhetsintegrationen i kommunen. Under 2023 har vi i detta område fortsatt jobba med vår koldioxidbudget och att förankra denna i verksamhetsarbetet. Som underlag till Enköpings hållbarhetsprogram har en förstudie genomförts ”Styrning för ett hållbart Enköping”. Vidare har en klimatstrategi för Enköpings kommun tagits fram tillsammans med partner. Planen ska förankras och förbereds för beslut under 2023–2024. Vidare har ett arbete genomförts med fokus på vår upphandlingsrutin, där arbetet fortsätter under 2024 med implementering av rutin för transportintensiva upphandlingar.
- **Byggd miljö och mobilitet samt Energi och data** har sammanfogats till **Hållbar stadsutveckling**:
Program- och effektstyrning för hållbar stadsutveckling

Under 2023 har vi fortsatt att stärka förändringsarbetet inom hållbar stadsutveckling. Det innebär att samhällsbyggnadsförvaltningen tillsammans med övriga berörda förvaltningar utvecklar vårt planeringsarbete i tidiga skeden inom stadsutveckling i syfte att kunna bli bättre på att arbeta systematiskt, strukturerat och sektorsöverskridande för att uppnå målen inom hållbara stadsdelar. Stadsdelen Myran fortsätter att vara stadens testbädd där stort fokus under året har varit att utveckla processer inom programskedet. Vi har under året genomfört processkartläggning och tagit fram en modell för program- och effektstyrning. Processen ska fortsätta att förfinas, men implementeras nu på pågående stadsutvecklingsprojekt. Samtidigt pågår en organisationsöversikt där det också ingår att tydliggöra roller, ansvarsfördelning och uppdrag på respektive funktion. Hela utvecklings- och förbättringsarbetet är säkerställt gentemot PEJL-metodiken.

Kartläggning av styrdokument för effektiv målstyrning

För att uppnå effekter med hållbar stadsutveckling krävs tydliga mål, strategier, indikatorer och mätetal. Under året har en kartläggning av behov av styrdokument färdigställts. Kartläggningen visar en stor brist på viktiga styrdokument. Styrdokument som tas fram inom kommunen bör följa mall med mål, strategier, indikatorer och mätetal som kan omsättas i stadsdelsutvecklingsprogram och projekt.

Citylab som gemensam metod för hållbar stadsutveckling

Vi fortsätter att implementera Citylab som gemensam metod för hållbar stadsutveckling i tidiga skeden. Citylab Action fungerar som processtöd i arbetet och bidrar till helhetssyn både vad gäller tematiska frågor och processtyrning. Tre större stadsutvecklingsprojekt har under året arbetat med att ta fram hållbarhetsprogram som anger förutsättningarna inom de planprogram och detaljplaner som tas fram. På Myran tas nu detaljplan fram på Norra och planprogram på Södra Myran där hållbarhetsinriktningarna är styrmedel för planprogram, detaljplan, projektering och byggnation. Detsamma gäller planprogram för Aros Park och Plantskolan i centrala Enköping. För Myran arbetar nu respektive aktör med att ta fram konkreta handlingsplaner utifrån hållbarhetsprogrammets målområden och inriktningsmål. Det innebär att respektive organisation bryter ned hållbarhetsprogrammet och applicerar det på sitt projekt och beskriver hur det projektet bidrar till den totala måluppfyllelsen och samverkansprocessen. Det arbetet pågår under resten av året och är en förutsättning för avtal med externa aktörer.

Målområden och inriktningsmålen för hållbar stad har under året förfinats och är säkerställd gentemot kommunens hållbarhetslöften, styrdokument, översiktsplan och fördjudad översiktsplan, lagstiftning och Citylabs 17 fokusområden. Målområdena och inriktningsmålen är framarbetade brett med experter inom kommunens olika förvaltningar, experter och samverkanspartners inom Viable Cities samt externa byggaktörer.

Utvecklad exploaterings- och markanvisningsprocess för hållbart byggande

Vi arbetar med att utveckla exploaterings- och markanvisningsprocessen i syfte till ett mer hållbart byggande. Det innebär till exempel att vi jobbar med att hållbarhetskrav kan tas till vara bättre i markanvisningar och att naturligt få med hållbarhet redan i tidiga dialoger, avtal och genom hela exploateringsprocessen.

Under 2023 fick Enköpings kommun som part tillsammans med RISE beviljat ett Vinnovafinansierat projekt "Mer hållbart byggande genom bättre markanvisningsprocesser". Tillsammans med ett flertal kommuner, fastighetsägare och forskare arbetar vi med att utveckla markanvisningsprocessen genom en ny gemensam standard för strategisk kravställning.

Inom ramen för en utvecklad exploaterings- och markanvisningsprocess har vi också tillsammans med AFRY arbetat med "Manualen för hållbart byggande i Enköping" som en service och tydlighet för exploatörer kring kommunens hållbarhetsambitioner kopplat till hållbar byggnation och stadsutveckling. Tanken är att manualen ska underlätta dialogen och hållbarhetsstyrningen i alla exploateringsprojekt.

- **Samverkan med näringsliv och medborgare** har omarbetats till **Dialog och samverkan**: Under året har nya former för dialog vuxit fram mellan kommun och näringsliv. Exempel på det är byggruppen, näringslivsrådet, kompetensgruppen och fastighetsägargruppen. I dessa återkommande forum har valda delar av hållbarhet och klimatneutralitet givits plats till tematiserande dialog- och samverkansfrågor under ämnet hållbarhet. Ekonomisk, social och ekologisk hållbarhet är viktiga aspekter i det nya av kommunfullmäktige beslutade näringslivsprogrammet för Enköpings kommun som sträcker sig från 2023–2027.

Långsiktig kompetensförsörjning

Att trygga kompetensbehovet för näringsliv och kommun är en prioriterad gemensam fråga. Samarbete sker löpande mellan kommunen och näringslivet när det gäller inventering och analys av kompetens och utbildningsbehov samt möjliggörande av olika former av praktik inom ramen för yrkeshögskolan.

Enköpings kommun har tillsammans med partner genomfört projekten ScrapArt och Framtidsspanarna på två skolor under hösten 2023. Aktiviteterna genomfördes för att belysa aktuella samhällsutmaningar och engagera skolungdomar i omställningen. Under en veckas tid fick elever i årskurs sex lära sig om klimatet och miljön och klura ut egna spännande klimatsmarta produkter och tjänster. På en annan skola fick årskurs fyra och fem lära sig mer om återvinning och gjorde konstverk av hushållssopor. Vinnande bidrag ställdes därefter ut på biblioteket i Enköping.

För att ytterligare öka takten i omställningsarbetet har vi vidare aktivt deltagit i de forum som skapats och genomförts under årets inom ramen för Viable Cities och partners, som transition lab forums, klimatfrukostar och seminarier. Vidare har vi deltagit i konferenser och forum som gagnat kunskapsökningen inom området.

Enköpings kommun har under året också resursförstärkt inom hållbarhetsområdet för att ytterligare accelerera upp omställningen.

7.2 Mest angelägna erfarenheter att dela för kommunen

Vi har fortsatt att jobba med att integrera hållbarhetsområdet i kommunorganisationen och börjat vidga perspektivet för att involvera kommunen i sin helhet. Vi ser ett behov av ett strukturerat samarbete kring och systematiskt stöd för kommunikation och hur vi sprider kunskap och budskap på ett sätt som är enkelt att förstå och ta till sig. För att ta nästa steg både internt och för medborgar- och näringslivsengagemang ser vi ett behov av samverkan inom detta område.

7.3 Viktigaste uppdateringar för Viable Cities

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua. Ut enim ad minim veniam, quis nostrud exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea commodo consequat.

7.4 Viktigaste uppdateringar för myndigheterna

Inom Klimatkontrakt 2030 har myndigheterna under 2023 arbetat gemensamt med fyra innovationsprocesser. Inom Smart policyutveckling har fyra utmaningar identifierats för policylabb. I två städer testas Systemdemonstratorer för klimatneutrala städer. En metod för lokal portföljanalys har testats och skalas upp. En fördjupad analys kring Klimatkontrakt som modell för utvecklad governance har genomförts.

Smart policyutveckling

Under 2023 genomfördes flera gemensamma workshops med klimatkontraktskommuner och klimatkontraktsmyndigheter, för att påbörja utvecklingen av mer ändamålsenliga regelverk och andra styrmedel. Fyra utmaningsområden identifierades och dessa kartlades och utreddes vidare med mål att fatta beslut om uppstart av flera så kallade policylabb inom ett eller flera av de identifierade områdena. Representanter från myndigheterna arbetade vidare mellan workshopparna med att bearbeta data som kom fram och planerade för kommande arbete. Allt arbete skedde under utforskade och lärande former med alla inblandade.

Systemdemonstratorer

Under 2023 har satsningen på Systemdemonstratorer för klimatneutrala städer fortsatt. Utlysningen Systemdemonstratorer för klimatneutrala städer – Planeringsfas genomfördes, och två städer beviljades stöd. Utlysningen kommer under 2024 sömlöst att följas av utlysningen Systemdemonstratorer för klimatneutrala städer – Genomförandefas, vilken endast kommer vara öppen för samma två städer som beviljats stöd i Systemdemonstratorer för klimatneutrala städer – Planeringsfas.

Lokala portföljanalyser

Under 2023 har myndigheterna fortsatt att utveckla en metod för portföljanalys av myndigheternas samlade finansiering till städer. Metoden har under året testats i dialog med fem av kommunerna. Syftet har under året varit att undersöka och användningsområden i kommunerna, samt för att möjliggöra för en uppskalning till samtliga 23 kommuner. Årets arbete och genomfört test presenterades och vidareutvecklades gemensamt under Transition Lab Forum i Kristianstad under hösten.

Stärkt myndighetssamverkan

Under 2023 har myndigheterna inom Rådet för hållbara städer beviljats medel från det nationella programmet inom europeiska regionalfonden för att utveckla en mer operativ myndighetsgemensam samverkansplattform. Samverkansplattformen har fått namnet Svensk modell för hållbar urban utveckling. Syftet är att kraftsamla kring myndigheternas mer operativa arbete och utveckla ett samordnat och gemensamt arbete för att stärka kommunernas innovationskapacitet. I syfte att öka synergierna och lärandet mellan flera av myndigheternas närliggande uppdrag och initiativ beslutade Rådet för hållbara städer att under 2023 se över hur Rådet kan stärkas i sin roll som strategiskt forum och utgöra ett ramverk för den operativa samverkansplattformen Svensk modell för urban hållbar utveckling och Klimatkontrakt 2030 som en gemensam innovations- och testlabb för de 23 städerna och myndigheterna samt ytterligare andra identifierade närliggande initiativ.

Klimatkontrakt som governancemodell

Utvecklingen inom governance för klimatomställning, både på lokal nivå och mellan lokal, nationell och även EU nivå, utgör grundläggande förutsättningar för bredare kraftsamling och effektivare systemförändringar. Under 2023 riktade myndighetssamverkan, med Vinnovas analysstöd, ett särskilt fokus på governancefrågorna. I nära samarbete med Viable Cities och med aktiv medverkan av både myndigheterna och städerna, genomfördes ett strategiskt analysprojekt "Klimatomställning av städer – en svensk modell för att öka takten i omställning." Utifrån de praktiska erfarenheterna under de senaste två decennierna, har begreppet "governance" för klimatomställning kunnat tas fram ur ett operativt perspektiv. Governance används när en myndighet behöver gå bortom det man har direkt rådighet över för att förverkliga ett mål, vilket också innebär systemskiften att gå från stuprörsbaserad verksamhet till helhetstänkande inom offentlig förvaltning. I governance samverkar myndigheten med näringsliv, civilsamhälle och akademi.

8 Kontraktet

Parterna är överens om att dessa gemensamma åtaganden, såsom de formuleras ovan, ska gälla för 2024. Den första versionen av Klimatkontrakt 2030 signerades 2020, den andra 2021 och den tredje 2022. Klimatkontraktet ska uppdateras och förnyas inför varje nytt år.

Klimatkontrakt 2030

Parterna är överens om att dessa gemensamma åtaganden, såsom de formuleras ovan, ska gälla för 2024. Den första versionen av Klimatkontrakt 2030 signerades 2020, den andra 2021 och den tredje 2022. Klimatkontraktet ska uppdateras och förnyas inför varje nytt år.

Stockholm den 8 december 2023

Peter Book, kommunstyrelseordförande
Enköpings kommun

Robert Andrén, generaldirektör
Energimyndigheten

Olga Kordas, programchef
Viable Cities

Darja Isaksson, generaldirektör Vinnova

Johan Kuylenstierna, generaldirektör
Formas

Elisabeth Backteman, generaldirektör
Tillväxtverket

Roberto Maiorana, generaldirektör
Trafikverket

Björn Risinger, generaldirektör
Naturvårdsverket

Bilaga 1 – länkar till dokument

Nedan finns länkar till de mest relevanta dokumenten i relation till Klimatkontrakt 2030 för [stad].

LÄNKAR TILL RELEVANTA DOKUMENT	
Klimatkontrakt 2030, version 2021 Klimatkontrakt 2030, version 2022	Översiktsplan Enköpings kommun Fördjupad översiktsplan Enköpings kommun Hållbarhetslöften för Enköpings kommun Hållbarhetspolicy för Enköpings kommun Trafikstrategi för Enköpings kommun Gång och cykelplan för Enköpings kommun Vattenplan för Enköpings kommun Dagvattenplan för Enköpings kommun

Bilaga 2 – Jämförelsetabell Städernas Klimatmål (Under Bearbetning)

Kommunledningsförvaltningen
Maria Nordling
Hållbarhetsstrateg
maria.nordling@enkoping.se

Återrapport Klimatkontrakt 2030, version 2022

Klimat- och hållbarhetsarbetet lyfts allt högre på Enköpings kommuns agenda därför finns goda förutsättningar för att åtaganden i Klimatkontraktet fortsatt får större genomslagskraft, vilket behövs för att nå önskad effekt. Enköpings kommuns omställningsarbete går framåt men takten behöver öka betydligt.

Klimatkontrakt 2030, version 2022 innehåller både långsiktiga åtaganden och konkreta insatser. Nedan finns en sammanfattad sammanställning av åtaganden och dess status. Samtliga åtaganden förväntas inte vara genomförda i år.

Åtaganden ur Klimatkontrakt version 2022	Status
Strategi I klimatkontrakt för 2022 var fem fokusområden framtagna, Ledning och transformation, Byggd miljö och mobilitet, Energi och data, Samverkan med näringsliv och medborgare samt Ökad innovationsförmåga.	Under 2023 omarbetades de fem fokusområdena till tre för att harmonisera och konkretisera arbetet. Vi ser att ökad innovationsförmåga och transformation behövs i alla områden och dessa integreras därför i alla de tre områdena. De tre omarbetade områdena är Ledning och styrning, Hållbar stadsutveckling samt Dialog och samverkan.
Organisation och ledning Genomlysning av styrande dokument, uppmärksamma och åtgärda såväl vita fläckar som behov av tydliggöranden eller ambitionshöjningar.	Översyn av styrmodellen genomförd tillsammans med MdU. Klimatstrategi framtagen i första utkast. Arbetet med energiplan har initierats, Handlingsplan för klimatanpassning inleds under 2024 En analys av koldioxidbudget är genomförd och arbetet med att förankra denna analys i verksamheten är inledd. Arbetet med att optimera användningen, analys och förvaltningsmodell fortsätter 2024.

	<p>Framtagandet av ett hållbarhetsprogram är ett omfattande arbete som är påbörjat och fortsätter under 2024.</p> <p>Arbetet inom dessa åtaganden är omfattande och för att nå önskad effekt behöver dessa åtaganden prioriteras än mer.</p>
<p>Samverkan med näringsliv, akademi och medborgare</p> <p>Bredda nätverk och etablera arenor för samverkan inom ramen för omställningsarbetet</p> <p>Undersöka hur Enköpings kommun kan utveckla överenskommelser om samverkan</p> <p>Undersöka vad olika aktörer behöver för att öka kunskap om sin egen organisations klimatpåverkan och vad som skulle stärka deras handlingskraft</p>	<p>Under året har nya former för dialog vuxit fram mellan kommun och näringsliv. Exempel på det är byggruppen, näringslivsrådet, kompetensgruppen och fastighetsägargruppen. Hållbarhet genomsyrar Näringslivsprogram 2023-2027.</p> <p>Utveckling av lokala klimatkontrakt är ett prioriterat område för 2024.</p> <p>Undersökning av aktörers behov är initierat, men också fokus på kunskapsutbyte då näringslivet också har mycket att dela med sig av i nätverk och samarbeten.</p>
<p>Klimatinvesteringsplan</p> <p>Fortsatt arbete med metodutveckling, modeller och kunskapsbyggande kopplat till klimatinvesteringar. Baserat på detta arbete ta fram en plan för klimatinvesteringar.</p>	<p>Arbetet med klimatinvesteringsplan är inlett, arbetet inom detta område kommer att fortsätta under 2024.</p>
<p>Energi och data</p> <p>En databas för öppna data är på plats, arbeta med sammanställning och analys av energidata för energivisualisering.</p> <p>Arbeta med kunskapshöjning för att tillvarata digitaliseringens möjligheter för klimatomställningen</p>	<p>Under 2023 har vi arbetat med att förankra arbetssätt med ny databas, arbetet och utvecklingen av arbetet fortsätter under 2024.</p> <p>Arbete pågår för att initiera ett projekt inom SMART stad för att skapa förståelse för hur man genom digitaliseringen kan skapa mervärde för Enköping.</p>
<p>Innovationsförmåga</p> <p>Enköpings kommun ska inom Länsstyrelsens och Region Uppsala läns tematiska nätverk och processer för regionalt samarbete inom miljö, klimat och hållbarhet aktivt driva tydliga och tidsatta ambitioner. Undersöka hur vi</p>	<p>Förnyelsearbete är en viktig aspekt i hela arbetet och det ska koppla samman med arbetet som genomförs med stöd av LOFT.</p>

<p>inom Uppsala län fortsätter arbetet med utredningen som Länsstyrelsen överlämnat till regeringen om ökad lokal och regional klimatomställning som underlag inför den kommande klimatpolitiska handlingsplanen.</p>	<p>Deltar i nätverk. Länsstyrelsen avvaktar uppdrag från regeringen.</p>
<p>Klimatanpassning</p> <p>Påbörja en kommunal handlingsplan för klimatanpassning</p> <p>Under kommande år ska en ny Vattenplan samt en Dagvattenplan antas och implementeringen av dess strategier påbörjas.</p>	<p>Handlingsplanen startas upp under 2024.</p> <p>Vatten- och dagvattenplan är antagna.</p>
<p>Klimatsmart mobilitet</p> <p>Under 2023 fortsätter arbetet med att ta fram en Mobility managementplan. Den ska tydliggöra hur kommunen ska använda mobility management för att uppnå trafikstrategins mål.</p> <p>Kampanjer för attityds- och beteendeförändringar kring hållbart resande genomförs.</p> <p>Fortsätta arbetet med cykelsatsningar, nya cykelvägar och nytt cykelgarage.</p>	<p>Förslag på Mobility management-plan finns framtagen, förankring och beslut planeras under första delen av 2024.</p> <p>Kampanjer har genomförts, t ex under mobilitetsveckan.</p> <p>Aktiviteter är genomförda enligt plan och nytt cykelgarage är taget i bruk.</p>
<p>Rapportering och uppföljning</p> <p>Arbeta med att ta fram förslag på tillämpbart hållbarhetsstöd och att klimat- och hållbarhetsarbetet ska ingå som naturlig del i den ordinarie verksamhetsplaneringen och uppföljning.</p>	<p>Både genom fokusområdena målstyrning och processutveckling, just nu fokus på koldioxidbudget kopplat till verksamhetsplanering.</p>

Klimatkontrakt 2030

Mellan Enköpings kommun och myndigheterna
Energimyndigheten, Vinnova, Formas, Tillväxtverket,
Trafikverket, Naturvårdsverket samt Viable Cities.

VERSION 2022

Innehåll

1. Syftet med Klimatkontrakt 2030	4
2. Parter	4
3. Kommunens åtaganden	4
3.1. Kommunens klimatmål.....	4
3.2. Strategi.....	5
3.3. Organisation och ledning.....	6
3.4. Samverkan med näringsliv, akademi och medborgare.....	7
3.5. Klimatinvesteringsplan.....	7
3.6. Digitalt stöd för genomförandet.....	8
3.7. Innovationsnav för klimatneutrala kommuner.....	8
3.8. Klimatanpassning.....	9
3.9. Klimatsmart mobilitet.....	10
3.10. Rapportering och uppföljning.....	10
4. Viable Cities åtaganden	11
4.1. Bättre regler.....	11
4.2. Innovationer.....	11
4.3. Samordnad finansiering.....	11
4.4. Samspel med EUs mission klimatneutrala städer.....	12
5. Myndigheternas åtaganden	12
5.1. Lärande arbetssätt för policyutveckling.....	13
5.2. Stöd till forskning, innovation och utveckling.....	13
5.3. Samordnad finansiering.....	13
5.4. Deltagande i europeiska initiativ för hållbara städer.....	14
6. Strategiska utvecklingsprojekt 2023	14
6.1. Systemdemonstration.....	15

6.2. Konkurrenskraft och finansiering.....	15
6.3. Medborgarengagemang.....	16
6.4. Mission klimatneutrala städer 2030 internationellt.....	16
7. Gemensamt arbete kring uppföljning, utvärdering och uppdatering.....	17
7.1. Viktigaste uppdateringar för kommunen.....	17
7.2. Mest angelägna erfarenheter att dela för kommunen.....	18
7.3. Viktigaste uppdateringar för Viable Cities.....	18
7.4. Viktigaste uppdateringar för myndigheterna.....	19
8. Kontraktet.....	22
Klimatkontrakt 2030.....	23
Bilaga 1 – länkar till dokument.....	24

1. Syftet med Klimatkontrakt 2030

Syftet med detta Klimatkontrakt är att öka tempot i klimatomställningen i städer inom ramen för Agenda 2030 och samtidigt bidra till återhämtningen i svensk ekonomi i kölvattnet av corona-pandemin. Klimatkontraktet uttalar parternas avsikt att höja ambitionen inom hållbar stadsutveckling och klimatomställning. Klimatkontraktet ger även Sverige och svenska städer goda förutsättningar att vara internationella föregångare i städers klimatomställning. Detta ska uppnås genom ömsesidiga och långsiktiga åtaganden om insatser från de undertecknande statliga myndigheternas, innovationsprogrammet Viable Cities och kommunens sida enligt följande.

2. Parter

Parter i Klimatkontrakt 2030 är:

- Enköpings kommun.
- Myndigheterna: Statens Energimyndighet (Energimyndigheten), Verket för innovationssystem (Vinnova), Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas), Tillväxtverket, Trafikverket och Naturvårdsverket.
- Strategiska innovationsprogrammet Viable Cities.¹

3. Kommunens åtaganden

3.1. Kommunens klimatmål

Enköpings vision är att vara en inspirerande plats med en livsmiljö där alla kan utveckla sitt allra bästa jag. Självklar livskvalitet, attraktivast i regionen och en hållbar omvärldsaktör. Visionen innebär bland annat att kommunen har minsta möjliga klimatpåverkan på lokal, regional, nationell och internationell nivå. Att kommunen driver högklassiga miljöprojekt och hushållar med jordens resurser och att hållbar miljö och energi ingår som en självklarhet i allt samhällsbyggande.

Enköping ska vara bra på miljöarbete och visa att man kan växa, bli fler och ändå minska miljöpåverkan.

I juni 2019 fattade kommunfullmäktige beslut om en långsiktig plan för kommunen mellan åren 2020–2023. Planen slår fast att allt arbete ska genomsyras av intentionerna och målen i Agenda 2030. I den långsiktiga planen har kommunfullmäktige särskilt lyft fram vikten av Agenda 2030 målen:

¹ Viable Cities är ett strategiskt innovationsprogram som finansieras av Energimyndigheten, Vinnova och Formas. Programmet har en löptid från 2017 till 2030 och har cirka 130 medlemmar, Vårdorganisation är KTH.

- Mål 3: God hälsa och välbefinnande
- Mål 4: God utbildning till alla
- Mål 11: Hållbara städer och samhällen
- Mål 13: Bekämpa klimatförändringarna

I den långsiktiga planen finns bland annat delmålet att Enköping är en klimatsmart, fossilfri och väl fungerande kommun där det är enkelt att ha en hållbar livsstil och att i kommunen tar vi ansvar för vår natur och bidrar till hållbara miljöer.

Kommunen har också undertecknat hållbarhetslöften med länsstyrelsen som spänner över flera områden bland annat transporter, energi- och effektanvändning och förnyelsebar energi. Områdena innehåller i sin tur ett antal åtgärder. Utöver det har Enköping en hållbarhetspolicy och i den översiktliga planeringen lyfts också vikten av en hållbar utveckling med flera fastslagna strategier.

Flera klimat- och hållbarhetsmål finns integrerade i kommunens olika styrdokument men flera delar behöver bearbetas och utvecklas mer. Enköpings kommun åtar sig att öka takten i det strategiska, taktiska och operativa arbetet med klimat- och hållbarhetsfrågor. Som ett övergripande mål för 2023 åtar sig kommunen att skapa en mer samlad färdplan för klimat- och hållbarhetsarbetet.

3.2. Strategi

Kommunorganisationen har inte ensam rådighet över klimat- och hållbarhetsfrågor och kan inte av egen kraft genomföra omställningen. Arbeta kommer att krävas inom hela kommunkoncernen tillsammans med näringsliv, akademi, civilsamhälle och medborgare för att hitta innovativa arbetssätt och lösningar på gemensamma utmaningar.

För att öka takten i omställningen och skapa en mer samlad färdplan har Enköpings kommun valt att fokusera på följande områden:

Ledning och transformation

I samverkan ska Enköpings kommun undersöka vad kommunen behöver förändra i sin styrning för att agera mer hållbart och ta fram förslag till färdplan med mål, riktning, ambitioner och strategier för Enköpings samlade hållbarhetsarbete. Bland annat ska ett hållbarhetsprogram färdigställas, förslag på tillämpbart hållbarhetsstöd och uppföljningsmekanismer och vi ska fortsätta undersöka hur användning av koldioxidbudgeten optimeras för att sedan nå dit.

Byggt miljö och mobilitet

Stadsplaneringen är ett viktigt verktyg i omställningen, vi ska fokusera på att åstadkomma ett mer miljömässigt byggande, boende och transporter. Lika viktigt som

utvecklingen av verktyg för en ny hållbarhetsstyrning i samhällsbyggnadsprocessen är förståelsen för nya arbetssätt. Vi ska också undersöka hur vi kan vidga vårt partnerskap för en gemensam agenda, till exempel med privata fastighetsutvecklare för att anta liknade hållbarhetsambitioner i utvecklingen av Enköpings kommun.

Energi och data

För att kunna effektuera och arbeta med hållbara klimatmål i Enköping behövs en grund för att ta in och hantera den data som finns tillgänglig. Målet är att främja och stimulera till fler digitala klimatsmarta lösningar, men också att underlätta planering och ge möjlighet att följa utvecklingen mot en hållbar stad. Enköping ska också bidra till mer kunskap och kompetens inom området energi och data.

Samverkan med näringsliv och medborgare

Samverkan och samskapande med medborgare och näringsliv är viktigt för att hela Enköping ska få den styrfart som krävs i omställningsarbetet. Metoder, verktyg och arenor ska utvecklas för medborgar- och näringslivsdialog.

Ökad innovationsförmåga

Enköpings kommun har påbörjat och kommer fortsätta arbeta med att förbättra innovationsförmågan. Vi ska se till helheter och låta oss inspireras av ekosystem för hur vi kan organisera oss. Vi ser vikten av och ska vara drivande i att skapa förutsättningar för bred samverkan och samskapande med näringsliv, medborgare, akademi och civilsamhälle och etablera arenor för detta inom ramen för omställningsarbetet.

3.3. Organisation och ledning

För att lyckas öka takten i omställningen krävs en ledning och styrning som kan prioritera och följa upp arbetet på ett effektivt sätt. Enköpings kommun kommer behöva utveckla förutsättningar för systemförändringar inom den egna organisationen och i samhället.

Kommunstyrelsen har det övergripande strategiska ansvaret för frågor kring miljö men det är kommunfullmäktige som ytterst sätter kommunens mål- och ambitionsnivåer. Kommunen har initierat en projektgrupp som en del av kraftsamlingen för att öka omställningstakten. Gruppen har i uppdrag att verka inom fokusområdena och driva på det interna och externa arbetet för att mobilisera Enköpings aktörer att leverera på målen som finns. Det som påbörjas inom projektgruppen ska dockas an till linjeorganisationen och det är viktigt att skapa bästa möjliga förutsättningar för det.

Under 2023 kommer Enköping fortsätta genomlysningen av kommunens styrning mot agenda 2030, styrdokument och styrmodell. Det är också viktigt att inom ramen för arbetet undersöka hur kommunens styrdokument bör implementeras. Särskilt fokus läggs också på kopplingen mellan koldioxidbudget, beslut och processer.

Under 2023 avser kommunen att:

- Skapa goda förutsättningar för implementering av arbetet inom ramen för omställningen.
- Fortsätta genomlysningen av kommunens styrning mot agenda 2030, styrmodell samt styrdokument dess struktur och implementering med ambitionen att åtgärda såväl vita fläckar som behov av tydliggöranden eller ambitionshöjningar.

3.4. Samverkan med näringsliv, akademi och medborgare

För att Enköping ska bli klimatneutralt krävs holistiskt tankesätt och samverkan med näringsliv, akademi, civilsamhälle och medborgare. Ett viktigt steg för en lyckad samverkan i ett omställningsarbete som präglas av komplexitet är kommunikation och att etablera arenor för samverkan. En arena där vi tillsammans kan kraftsamla och lära av varandra och bredda nätverk. Enköpings kommun ska också bevaka och delta i utlysningar kopplat till strategiska projekt som ligger i linje med vår omställning.

Under 2023 avser kommunen att:

- Bredda nätverk och etablera arenor för samverkan inom ramen för omställningsarbetet.
- Undersöka hur Enköpings kommun kan utveckla överenskommelser om samverkan.
- Enköpings kommun ska också fortsätta undersöka vad olika aktörer behöver för att öka kunskapen om sin egen organisations klimatpåverkan och vad som skulle stärka respektive parts handlingskraft för att nå klimatneutralitet.

3.5. Klimatinvesteringsplan

Den ekonomiska dimensionen av hållbarhet beskrivs ofta som ett medel, därför är ett ekonomiskt perspektiv på klimatomställningen vital. Att förstå effekterna av olika beslut är också centralt för att beslutsfattare ska kunna ta informerade beslut.

Enköping har en koldioxidbudget som utgör en viktig del i arbetet med att skapa en grundlig och genomtänkt klimatinvesteringsplan. Ett analysarbete pågår för att kunna prioritera insatser. Även ekonomiska strukturer och beslut ska stödja hållbarhet, kopplat till styrmodellen ska ekonomiska modeller och stödjande analys kring detta utvecklas. När nya strukturer ska integreras i ett komplext system är det viktigt med förståelsen att det kan uppstå målkonflikter. Det kan exempelvis handla om avvägningar mellan miljörelaterade och ekonomiska mål. I Enköpings kommun ska vi öka förståelsen kring detta och diskutera hur vi kan undvika målkonflikter och öka synergier när hållbarhet än mer integreras i verksamheten.

Det finns behov av externt stöd och nätverk för ett fortsatt arbete med metodutveckling, modeller och kunskapsbyggande. En särskild aspekt för Enköping är vår levande

landsbygd och jordbruk och genom att koppla på det viktiga landsbygdsperspektivet motverkar vi en polarisering i framtidsfrågor.

Under 2023 avser kommunen att:

- Delta i nätverk för stöd och fortsatt arbete med metodutveckling, modeller och kunskapsbyggande kopplat till klimatinvesteringar.
- Fortsätta analysarbetet för att kunna prioritera insatser för att sedan med stöd av Viable Cities och externa aktörer ta fram en plan för klimatinvesteringar.
- Bedriva kunskapshöjande åtgärder kopplade till hållbara ekonomiska modeller, investeringar, grön- och social finansiering och cirkulära flöden.

3.6. Digitalt stöd för genomförandet

Digitalisering är en viktig möjliggörande faktor för omställning till en klimatneutral och hållbar kommun. Vi ska fortsatt vara engagerade i både regionala och nationella nätverk kopplade till digitalisering för att ta del av innovativa lösningar, det är en förutsättning för framdrift. Vi ska delta i utveckling och utbyggnad av en digital teknik som leder till smarta, innovativa och specialanpassade lösningar för att hantera klimatrelaterade frågor.

Under 2023 avser kommunen att:

- En databas för öppna data är på plats, vi arbetar med sammanställning och analys av energidata och för energivisualisering.
- Kunskapshöja och tillvarata digitaliseringens möjligheter för klimatomställningen.

3.7. Innovationsnav för klimatneutrala kommuner

I och med att klimatomställningen lyfts än högre på Enköpings kommuns agenda och integreras än mera i våra arbetssätt kommer Enköping kunna dela med sig av sina erfarenheter på olika sätt till andra parter, exempelvis mindre och mellanstora kommuner. Det kommer dels att ske genom de kanaler och samarbetsnätverk som redan finns regionalt, nationellt och internationellt. Enköpings kommun ser möjligheter i att fortsätta samverka med Uppsala kommun för att samskapa ett ledande innovationsnav av ekosystemkaraktär.

Under 2023 avser kommunen att:

- Enköpings kommun ska inom Länsstyrelsens och Region Uppsala läns tematiska nätverk och processer för regionalt samarbete inom miljö, klimat och hållbarhet aktivt driva tydliga och tidsatta ambitioner. Undersöka hur vi inom Uppsala län fortsätter arbetet med utredningen som Länsstyrelsen överlämnat till regeringen om ökad lokal och regional klimatomställning som underlag inför den kommande klimatpolitiska handlingsplanen.

- Tillsammans med regionala och kommunala aktörer fortsätta utbyta och dela erfarenheter kring förändrade och nya arbetssätt i arbetet att mobilisera och snabba på utvecklingen till klimatneutrala och hållbara städer.

3.8. Klimatanpassning

Klimatanpassning handlar om att rusta samhället för nya utmaningar, en mycket viktig del av omställningsarbetet. Klimatanpassning ska finnas med som en aspekt från början i planeringsprocessen. Detta för att skapa möjligheter att ta fram väl integrerade, långsiktiga lösningar som bidrar till en hållbar samhällsutveckling. Kommunens arbete kopplat till klimatanpassning berör främst att arbeta för att minska konsekvenserna av översvämning vid ökad nederbörd och skyfall. Både den antagna dagvattenplanen och vattenplanen tar upp vikten av att arbeta förebyggande.

Enligt den antagna dagvattenplanen ska kommunen arbeta med följande principer för robusta och långsiktigt hållbara dagvattensystem.

- Ny bebyggelse ska planeras så att framtida högre dagvattenflöden kan hanteras på ett hållbart sätt.
- Vid ombyggnad ska dagvattenhanteringen anpassas på ett hållbart sätt för framtida högra flöden.
- Dagvattenanläggningar ska utföras och planeras så att de inte medför olägenheter för byggnader och/eller omgivningen.

I vattenplanen står det även att kommunen ska arbeta utåtriktat med information till medborgare, fastighetsägare och andra via kommunens webbplats och olika informationskampanjer. Planen lyfter även vikten av att arbeta internt med kompetenshöjande insatser både för tjänstepersoner och politiker. Även kommunens arbete med att stötta markägare att återskapa våtmarker kan kopplas till klimatanpassning, då torvbildande våtmarker spelar en viktig roll för klimatet då de binder kol.

Med genomtänkta tekniska lösningar i grunden och smart utnyttjande av ekosystemtjänster kan vi tillföra nya kvaliteter i staden. I fördjupande översiktsplanen för Enköpings stad har man identifierat behovet av en översvämningsutredning med åtgärder för Enköpingsån men även behov av en handlingsplan för klimatanpassning. Inför nya detaljplaner görs alltid en dagvattenutredning. I detaljplaneprocessen jobbar kommunen där det är möjligt med mångfunktionella ytor – strategiskt lokaliserade ytor i stadsmiljön där träd, gröna ytor, vattendrag och dammar kan fylla flera funktioner så som exempelvis att bidra till temperatursänkande och luftförbättrande, stödja biologisk mångfald, utgöra mötesplatser för rekreation och vila och samtidigt kan nyttjas för att hantera dagvatten och ökade vattenmängder vid behov.

Under 2023 avser kommunen att:

- Påbörja en kommunal handlingsplan för klimatanpassning.
- Påbörja en handlingsplan för Enköpings kommuns Vattenplan – vägen till god vattenstatus.
- Påbörja en handlingsplan för Enköpings kommuns Dagvattenplan – Principer för ett långsiktigt hållbart dagvattenarbete.

3.9. Klimatsmart mobilitet

För att lyckas med att nå målen i såväl trafikstrategin, gång- och cykelplanen som den planerade laddinfrastrukturstrategin krävs, förutom satsningar i ny infrastruktur, även en attityd och beteendeförändring. Dessa förändringar kan ske med hjälp av information, marknadsföring och kampanjer.

Under 2023 avser kommunen att:

- Fortsätta arbetet med att ta fram en Mobility managementplan för att tydliggöra hur kommunen ska använda mobility management för att uppnå trafikstrategins mål.
- Arbeta med informationskampanjer för attityds och beteendeförändringar kring hållbart resande, kommunen har bland annat aktiviteter under mobilitetsveckan.
- Fortsätta arbeta med cykelsatsningar, nya cykelvägar och nytt cykelgarage.

3.10. Rapportering och uppföljning

Rapportering och uppföljning av arbetet kommunen åtar sig genom klimatkontraktet sker löpande till en styrgrupp och kommunstyrelsen. Åtaganden i klimatkontraktet ska integreras i ordinarie verksamhet.

Det är också viktigt att följa upp hur hållbarhetsarbetet i stort fortskrider, mäta effekten för att kunna prioritera på ett effektivt sätt. Idag sker viss uppföljning men vi ser behov av att än tydligare mäta effekten av vårt hållbarhetsarbete som våra åtaganden i klimatkontraktet är en del av.

Under 2023 avser kommunen att:

- Arbeta med att ta fram förslag på tillämpbart hållbarhetsstöd och att klimat- och hållbarhetsarbetet ska ingå som naturlig del i den ordinarie verksamhetsplaneringen och uppföljning.

4. Viable Cities åtaganden

Innovationsprogrammet Viable Cities genomförs i bred samverkan, för att bidra till att ställa om till klimatneutrala städer 2030 som en del i det svenska åtagandet att uppfylla mål i Agenda 2030 och Parisavtalet. I detta ingår att vara internationella föregångare i städers omställning.

Viable Cities arbetar med en bredd av aktörer på tvärs över vetenskapliga discipliner, branscher och samhällssektorer. Det kopplar samman excellenta forskningsmiljöer med stora och små företag inom en rad branscher samt offentliga verksamheter och civilsamhällesorganisationer.

Inom ramen för den roll som Viable Cities har som strategiskt innovationsprogram kommer programmet att verka för följande:

4.1. Bättre regler

Viable Cities har för avsikt att skapa ett kompetensstöd med tillhörande policylabb för att ge kommunen bättre överblick avseende nuvarande och kommande svensk och europeisk lagstiftning, regler och normer av relevans för städers klimatomställning. Detta innefattar processtöd för förändring av regelverk och normer för att i praktiken underlätta klimatomställningen. Detta kommer i ett första steg att koppla till utvecklingsarbetet kring systemdemonstratorer (se avsnitt 6).

4.2. Innovationer

För att underlätta för kommunen att implementera innovation som påskyndar klimatomställningen, kommer Viable Cities att bidra med kompetensnätverk och processtöd, bland annat genom att engagera andra strategiska innovationsprogram i den fortsatta utvecklingen av Klimatkontrakt 2030, framför allt inom mobilitet, energi, byggd miljö, cirkulär ekonomi, hälsa och digitalisering. Utifrån samarbetsavtalet som finns med det strategiska innovationsprogrammet Drive Sweden kring klimatsmart mobilitet kommer samverkan utvecklas ytterligare med såväl städer som myndigheter kring detta område, inte minst med Trafikverket.

4.3. Samordnad finansiering

Viable Cities kommer på följande sätt understödja kommunens behov av finansiering av klimatomställning och verka för samarbete och synergi mellan myndigheter och andra aktörer som finansierar klimatomställning och hållbar stadsutveckling.

- Viable Cities kommer fortsatt arbeta med Klimatkontrakt 2030 med de 23 städerna och fem myndigheterna som är involverade i detta.

- Viable Cities har genom Rådet för Hållbara Städer startat ett samarbete för att skapa synergi mellan statliga myndigheters bidrag till städernas klimatomställning och Klimatkontrakt 2030. Myndigheterna utvecklar samordningen kring de olika insatser som pågår inom området hållbar stadsutveckling, se 5.3 Samordnad finansiering.
- Viable Cities samarbetar med Kommuninvest och Europeiska Investeringsbanken EIB m fl i syfte att utveckla former för att förstärka den långsiktiga finansieringen av kommunens klimatinvesteringsplan.

Viable Cities arbetar vidare med att utveckla former för klimatinvesteringsplaner för städer med sikte på att stödja samtliga städer i satsningen Klimatneutrala städer 2030.

4.4. Samspel med EUs mission klimatneutrala städer

Viable Cities samverkar nära med de stödstrukturer som byggs upp kring EUs mission om klimatneutrala städer 2030 – såväl en plattform för EUs mission (EU mission platform, NetZeroCities) som CapaCITIES, ett nätverk av nationella noder, som partnerskapsprogrammet Driving Urban Transitions (DUT).

5. Myndigheternas åtaganden

Myndigheterna åtar sig att samverka inom det strategiska innovationsprogrammet Viable Cities. Myndigheterna bidrar på så sätt till syftet med det missionsdrivna arbetet att ställa om till klimatneutrala städer 2030 med ett gott liv för alla inom planetens gränser.

Klimatkontrakt 2030 innebär att nya arbetssätt behöver utvecklas, såväl mellan olika aktörer och organisationer som mellan olika styrnivåer.

Under 2023 fortsätter myndigheterna utveckla arbetet i det myndighetsövergripande innovationsteamet. En fortsatt dialog med städer och regioner är viktig för att fånga upp behov och bidra till systemomställning. Arbetet innebär en aktiv medverkan i "Transition Lab Forum" som Viable Cities faciliterar, där gemensamma workshops, reflekterande samtal och lärseminarier är en viktig del. Nya arbetssätt kan även bestå i att myndigheterna initierar experiment och pilotprojekt.

Myndigheterna åtar sig att fortsätta det gemensamma arbetet kring följande utveckling under 2023 för att stödja kommunernas klimatomställning:

5.1. Lärande arbetsätt för policyutveckling

Myndigheterna samverkar för att skapa förutsättningar för en proaktiv dialog och lärande kring policyutveckling samt befintligt och kommande regelverk inom hållbar stadsutveckling och klimatomställning.

Under 2023 utforskar och testar myndigheterna former, exempelvis policylab, för att identifiera hinder och utmaningar inom policy och regelverk för hållbar stadsutveckling och klimatomställning.

Myndigheterna fortsätter att bidra i aktiviteter som främjar utvecklingen av klimatinvesteringsplaner, digitalisering och datadelning, systemdemonstratorer och samverkansprocesser som rör flernivåstyrning.

Under Sveriges EU-ordförandeskap våren 2023 kommer myndigheterna vara involverade i flera av de cirka 150 EU-möten som kommer att hållas i landet. Mötena är arenor för lärande och policyutveckling och städer och regioner är viktiga deltagare. Bland annat planeras diskussioner om EUs urbana agenda om hållbar stadsutveckling och en konferens om Gröna städer.

5.2. Stöd till forskning, innovation och utveckling

Myndigheterna finansierar insatser för forskning, innovation, utveckling och systeminnovation som stödjer en snabbare klimatomställning.

Myndigheternas stöd riktar sig till olika typer av forskning, innovation, tillämpning och demonstration och till viss del investeringsstöd. Stöd tillhandahålls genom öppna utlysningar och andra former så som till exempel beställarnätverk, behovsägarnätverk och innovationsupphandling.

Som en del i omställningsarbetet har myndigheterna² och Viable Cities lanserat en satsning på urbana systemdemonstratorer. Under hösten 2022 genomfördes en första, så kallad designfas inom satsningen. Under 2023 kommer en uppföljande utlysning genomföras. Syftet med satsningen är att skapa en insatsform som tar ett tydligare systemperspektiv på omställningsarbetet.

5.3. Samordnad finansiering

För att skapa bättre framförhållning och samlad information utvecklar myndigheterna löpande samordningen kring de olika insatser som pågår inom hållbar stadsutveckling och klimatomställning. Arbetet görs inom ramen för flera av myndigheternas befintliga uppdrag och uppgifter exempelvis Rådet för hållbara städer, strategiska innovationsprogram, de nationella forskningsprogrammen för klimat och hållbart samhällsbyggande, och europeiska regionala utvecklingsfonden.

² Vinnova

Under 2022 har myndigheterna initierat ett första test med några av städerna för att i dialog utveckla en metod för portföljanslys av myndigheternas samlade finansiering till städer. Innovationsarbetet avser att fortsätta under 2023. Det långsiktiga målet är att arbetet ska bidra i arbetet med städernas klimatinvesteringsplaner.

Hållbarstad.se är Rådet för hållbara städernas gemensamma webbplats. Under 2023 fortsätter utvecklingsarbetet med webbplatsen dels för att fortsatt synliggöra kommande finansieringsmöjligheter, dels för att göra den mer tydlig och användarvänlig.

5.4. Deltagande i europeiska initiativ för hållbara städer

Myndigheterna ingår och arbetar med flera olika europeiska initiativ för att stödja utvecklingen av hållbara städer och samhällen.

I arbetet med att stödja svenskt deltagande i forskningsprogrammet Horisont Europa 2021–2027 ingår att bidra i utformning av utlysningar och aktiviteter samt informera och ge råd till aktörer som planerar att delta i ansökningar i olika europeiska satsningar. Myndigheterna samverkar även i genomförande av EUs regionala utvecklingsfond 2021–2027 med insatserna för hållbar urban utveckling.

Myndigheterna fortsätter medverka i partnerskapet Driving Urban Transitions to a Sustainable Future³, där utlysningar och andra aktiviteter inom området hållbar stadsutveckling kommer att vara aktuellt under de kommande åren samt EU-kommissionens satsning New European Bauhaus⁴, European Urban Initiative (EUI)⁵ och Urbact⁶

Myndigheterna bidrar även för att utveckla stödande funktioner för de städer som valts ut att ingå i missionen 100 klimatneutrala städer. Ett exempel är programmet CapaCITIES⁷. Genom CapaCITIES initieras och stärks nationella förändringsprocesser för att etablera nationella nätverk och styrningsstrukturer.

6. Strategiska utvecklingsprojekt 2023

Under 2023 kommer följande strategiska utvecklingsprojekt att bedrivas inom Viable Cities Transition Lab i samverkan med övriga kommuner, med syfte att vid den kommande revideringen av Klimatkontrakt 2030 kunna vidareutveckla innehållet i kontraktet.

³ Energimyndigheten, Formas och Vinnova

⁴ New European Bauhaus lyfter fram betydelsen av estetiska, sociala och kulturella värden i den gröna omställning.

⁵ European Urban Initiative, är en hub för hållbar stadsutveckling på EU-nivå. EUI ska erbjuda stöd till städer för att förbättra och öka sin kapacitet i att utforma strategier, policyer och projekt för hållbar stadsutveckling. (urban-initiative.eu).

⁶ Urbact är ett europeiskt samarbetsprogram för utbyte och lärande inom hållbar stadsutveckling, Tillväxtverket.

⁷ Energimyndigheten och Viable Cities deltar.

6.1. Systemdemonstration

Viable Cities utvecklar i samarbete med myndigheter systemdemonstratorer som en ny insatsform för att driva innovation på systemnivå. Detta för att åstadkomma transformation i linje med mission klimatneutrala städer 2030. En systemdemonstrator genomförs för att demonstrera omställning av hela samhällssystem i verklig miljö. En viktig del i insatsformen är en portfölj av insatser där nya lösningar, modeller, initiativ och experiment kopplas ihop till en större helhet. Många aktörer från olika sektorer mobiliseras i syfte att lära för att skala. Systemdemonstratorerna tar sin utgångspunkt i centrala områden i Klimatkontrakt 2030 och är tänkta att bidra till revideringar av kontraktet utifrån insikter från arbetet.

Vinnova och Viable Cities har tillsammans under 2022 inlett en designfas för att utforska hur systemdemonstratorer kan bli ett kraftfullt verktyg för omställningen till klimatneutrala städer. I samverkan med ett antal städer har sex konsortier inlett designfasen hösten 2022. Under 2023 planeras en utlysning för etableringsfas med ambitionen om att möjliggöra för ett antal systemdemonstratorer i Sverige. Parallellt planeras för fyra systemdemonstratorer i Bogotá (Colombia), Bristol (Storbritannien), Curitiba (Brasilien) och Makindye Ssabgabo (Uganda) inom Climate Smart Cities Challenge tillsammans med UN-Habitat. Ambitionen är att under 2023 stärka erfarenhetsutbytet mellan systemdemonstratorer nationellt och internationellt.

6.2. Konkurrenskraft och finansiering

En grundtes i missionsdriven innovation är att staten och offentliga organisationer på olika nivåer i samhället tar en aktiv roll i att samskapa och omforma marknader i samspel med näringslivet och andra samhällsaktörer som akademi och civilsamhälle. En stark mobilisering för omställning till klimatneutralitet kan ge förutsättningar för företag i Sverige att utveckla nya affärsstrategier som ger konkurrenskraft genom att driva en omställning till ett klimatneutralt och hållbart samhälle. Detta är avgörande för Sveriges ambition att vara världens första fossilfria välfärdsland och vårt klimatpolitiska ramverk. Under 2023 kommer Viable Cities att ytterligare förstärka samverkan med näringslivet för att kraftsamla för omställning. Det kommer att ske på flera nivåer. Inte minst genom samverkan med initiativ som Fossilfritt Sverige och Omställningslyftet. Likaså kommer utveckling ske för att förstärka den lokala mobiliseringen av företag i Klimatkontakt 2030 att utforskas.

Ett centralt inslag i Klimatkontrakt 2030 är att skapa en klimatinvesteringsplan med ett brett perspektiv på vilka investeringar som behöver ske för att åstadkomma klimatomställningen till 2030 i en stad (i betydelsen ett bredd av aktörer inklusive medborgare, civilsamhälle, företag, akademi och offentliga organisationer). I genomsnitt bedöms kommunen själv ha rådighet över cirka 15 procent av de investeringar som behövs. Ett angeläget arbete är att samla rätt aktörer från näringsliv (inklusive finansiell sektor), offentliga aktörer och civilsamhälle för att få till stånd nödvändiga

investeringar och omrikta finansiella flöden för att ställa om till klimatneutralitet och samtidigt säkra mervinster av klimatomställningen som arbetstillfällen, ökad hälsa, inkludering och attraktiva livsmiljöer. Även upphandling är ett centralt inslag här. Viable Cities arbete kommer att fortsätta under 2023 för att säkra mobilisering av investeringar och utveckla metoder för klimatinvesteringsplaner.

6.3. Medborgarengagemang

Nuvarande samhällsutmaningar innebär att flera kriser sammanfaller med klimatkrisen. Det gäller bl a pandemin, kriget i Ukraina, kriser vad gäller energi, mat, råvaror och kritiska mineraler, biodiversitet och demografi. Detta innebär samtidigt en demokratisk utmaning där växande andelar av befolkningen känner sig utanför.

Detta ökar behovet av satsningar som syftar till inkludering och att sätta medborgarna i centrum för omställningen till klimatneutralt och hållbart samhälle, bl.a. genom nya former för medborgarinvolvering (exv. medborgarråd) och utveckling av attraktiva livsmiljöer (exv. New European Bauhaus). Viable Cities kommer under 2023 att vidareutveckla samarbete med städer, myndigheter och andra aktörer för att skapa förutsättningar för medborgarengagemang i klimatomställningen. Inte minst genom utveckling av nya former av medborgarinvolvering i lokala klimatkontrakt och samspel med europeiska satsningar på området.

6.4. Mission klimatneutrala städer 2030 internationellt

EU sjösatte i oktober 2021 fem missioner för ett nytt och innovativt sätt att arbeta tillsammans och förbättra människors liv i och utanför Europa. De fem s k uppdragen ska tackla stora samhällsutmaningar som hälsa, klimat och miljö och formulerar ambitiösa och tidsatta mål som ska nås till 2030. Ett av dem är 100 klimatneutrala och smarta städer – med och för medborgarna (kallad Cities Mission) som är en viktig del i att leverera Europas gröna giv med sikte på en klimatneutral kontinent 2050. Detta innebär en väsentlig förstärkning av det svenska arbetet med mission klimatneutrala städer 2030 och med Klimatkontrakt 2030 som verktyg för detta.

Under 2023 sker utvecklingsarbete för att ytterligare stärka kopplingen mellan det svenska och europeiska arbetet med mission klimatneutrala städer 2030. Det sker inom en rad initiativ som involverar såväl städer, myndigheter som Viable Cities som program. Exempel är NetZeroCities (som är en plattform för genomförande av Cities Mission, med utvecklingsarbete kring bl a Climate City Contract och Climate Investment plans), partnerskapet Driving Urban Transitions, CapaCITIES, New European Bauhaus m fl. New European Bauhaus-initiativet lanserades av EU-kommissionen i januari 2021, och kopplar samman EUs gröna giv med vår byggda miljö. I genomförandeplanen för Cities Mission pekar EU-kommissionen på att EUs Climate City Contract ska möjliggöra medverkande städer att integrera och stärka värden och principer i New European Bauhaus-initiativet i sina planer för klimatneutralitet. Arbeta kring New

European Bauhaus sker i samverkan med Boverkets (Rådet för hållbara städer) regeringsuppdrag att samordna Sveriges medverkan i New European Bauhaus.

En fortsatt utveckling av det globala samarbetet kring klimatneutrala städer 2030 kommer att ske. Detta tar framför allt utgångspunkt i ett flertal redan pågående arbeten, till exempel kopplat till det svenska ordförandeskapet i EU under våren 2023 och fortsättningen av Climate Smart Cities Challenge i de fyra städerna utanför EU i samarbete med UN-Habitat.

7. Gemensamt arbete kring uppföljning, utvärdering och uppdatering

Viable Cities och kommunen är överens om att genomföra en årlig uppföljning av kommunens resultat inom ramen för Klimatkontrakt 2030. Viable Cities tar fram underlag för en årlig uppföljning på kommunal och nationell nivå.

7.1. Viktigaste uppdateringar för kommunen

Enköpings kommun har valt att fokusera på förflyttningar inom fem områden, vilka utöver klimatkontraktet har egna beslutsunderlag för att ytterligare konkretisera hur förflyttningen ska genomföras. Hittills har vi bland annat:

- Under 2022 har vi gjort en grundlig satsning på medborgardialog för att kunna använda oss av den typen av samskapande i omställningen. Vi har sett ett behov av att ta fram en metod och systematik kring medborgardialogsprocessen för att göra den lättillgänglig och användbar i arbetet. Det har bland annat lett till en riktlinje för medborgardialog som vi håller på att färdigställa.
- Tagit fram ett hållbarhetsprogram i samverkan för stadsdelen Myran. Som processstöd i arbetet använder vi numera Citylab där Guide för hållbar stadsutveckling bidragit till helhetssyn både vad gäller tematiska frågor och processstyrning. Vi har tagit fram en gemensam agenda med vision, målområden inriktningsmål och åtgärder som gemensamt syftar till en klimatsmart stadsdel. Målet med programmet är att genom gemensamma insatser reducera klimatbelastningen. Målet är också att genom den dynamiska process som arbetet innebär också testa genomförbarheten av nya idéer. Resultat och erfarenheter förs sedan tillbaka till kommande revideringar av hållbarhetsprogrammet. Det innebär att den kunskapsuppbyggnad, resultat, erfarenheter och arbetssätt sedan kan användas i den fortsatta utvecklingen och målstyrningen av fler stadsdelar i Enköping.
- Påbörjat en översyn av styrningen i stort för att agera mer hållbart och tar fram förslag till förändringar tillsammans med forskare på Mälardalens universitet. Vi undersöker också hur koldioxidbudgeten kan koppla an till budgetprocessen

tillsammans med partners. Vi rustar Enköping med struktur för att öka förmågan till innovation och transformation tillsammans med flera parter. Parallellt med det arbetet fortsätter Enköping att arbeta in åtaganden i den ordinarie verksamhetsplaneringen och uppföljning.

- Engagerat oss i både regionala och nationella nätverk kopplade till digitalisering för att ta del av innovativa lösningar vilket är en förutsättning för att få den framdrift som vi behöver.
- Gjort satsningar på hållbart resande, bland annat har vi byggt infrastruktur och lanserat ett stadsbusslinjenät för att göra kollektivtrafiken mer tillgänglig. Byggt och rustat upp gång- och cykelvägar och trafikbarometrar. Ett cykelgarage med bland annat laddstation för elcyklar är i startgroparna och kommer öppnas upp för allmänheten under 2023. Under sommaren testade vi ett nytt grepp och engagerade medborgarna i att kartlägga gång- och cykelvägar samt bilvägar med hjälp av ett mobilspel för att få in videodata, data som ger oss bra underlag för planering av underhåll.

7.2. Mest angelägna erfarenheter att dela för kommunen

Vi måste fortsätta bredda nätverk och etablera arenor för samverkan inom ramen för omställningsarbetet. Detta nya sätt att arbeta i samverkan har också inneburit att kommunen samtidigt utvecklar den egna organisationens förmåga att arbeta med målstyrt hållbarhetsarbete på ett nytt sätt. Ambitionen är att klimatkontraktet fortsatt får större genomslagskraft i kommunorganisationen och i hela kommunen, vilket vi tror är möjligt då engagemanget ökar mer och mer.

7.3. Viktigaste uppdateringar för Viable Cities

Under 2022 har ett omfattande arbete gjorts för att ge goda förutsättningar för alla 23 signerande städer att fördjupa sitt arbete med mission klimatneutrala städer 2030, då 14 städer tillkommit i oktober 2021. Vidareutveckling har gjorts av plattform för snabbare lärande genom Viable Cities Transition Lab Forum, City Labs, Klimatfrukostar och en rad olika format för möten mellan städer och myndigheter och andra aktörer. Vidare har samspelet med de signerande myndigheterna utvecklats för att fördjupa processen med Klimatkontrakt 2030 ytterligare. Viable Cities har även bidragit med underlag till regeringsuppdraget om lokal och regional klimatomställning som är ett av underlagen till regeringens kommande klimatpolitiska handlingsplan.

Under året har arbetet intensifierats för att utveckla praktiska och forskningsbaserade verktyg och metoder för klimatinvesteringsplaner. En första prototyp av ett beräkningsverktyg finns sedan i oktober tillgängligt för samtliga 23 signerande städer. Under året har också konceptutveckling kring systemdemonstratorer fortsatt och under hösten har en designfas av en helt ny satsning lanserats i samarbete mellan Vinnova och Viable Cities som involverar ett flertal städer.

Under 2022 har Viable Cities ansvarat för ett regeringsuppdrag, Thriving North (stöd till innovationsarbete inom hållbar stads- och samhällsutveckling i Norrbotten och Västerbotten). En första prototyp av ett regionalt klimatkontrakt utvecklats med en arbetsgrupp med representanter från regionerna och länsstyrelserna i Västerbotten och Norrbotten. Vidare har en plattform initierats för regional samhällsomställning i norra Sverige. Plattformen, med namnet Thriving North, bärs nu vidare av fler aktörer i de fyra norra regionerna.

EUs arbete med mission klimatneutrala städer 2030 har intensifierats under året. I september 2021 lanserades mission Klimatneutrala städer 2030 som en av de fem missionerna. Då inbjöds städer över hela Europa att göra en intresseanmälan att bli föregångare i omställningen till klimatneutralitet. Så mycket som 377 städer anmälde intresse. I juni 2022 valdes 112 städer ut för att bli pionjärer i klimatomställningen, varav 100 inom EU och 12 i associerade länder. Av dessa 112 finns sju svenska städer som återfinns bland de 23 som signerar Klimatkontrakt 2030.

Den europeiska plattformen NetZeroCities har under det senaste året inlett arbetet med att stödja implementeringen av mission klimatneutrala städer 2030 inom EU. Inte minst för att underlätta omställningen i de 112 städerna. Viable Cities medverkar i arbetet. NetZeroCities håller nu bl a på att utforma ett klimatkontrakt för städer i hela EU som verktyg för snabbare klimatomställning. Här är klimatinvesteringar en viktig del.

Två nya kompletterande initiativ har initierats under 2022 som ska stötta mission klimatneutrala städer 2030 i EU. Det första är partnerskapet Driving Urban Transitions där Viable Cities deltar tillsammans med Vinnova, Energimyndigheten och Formas från Sverige. Här sker samarbetet med nationella aktörer från ett stort antal länder. Framför allt handlar det här om finansiering av internationella satsningar inom tre områden som kan bidra till snabbare klimatomställning: energipositiva stadsdelar, cirkulär urban ekonomi och 15-minutersstaden. Det andra är initiativet CapaCITIES. Detta EU-samarbete syftar till att underlätta etableringen av nationella strukturer för att möjliggöra klimatomställningen i städer liknande Viable Cities i Sverige och CitiES2030 i Spanien.

Den globala innovationstävlingen Climate Smart Cities Challenge har under året gått in i en ny fas och team av företag och organisationer arbetar nu i de fyra städerna utanför EU i samarbete med UN-Habitat.

7.4. Viktigaste uppdateringar för myndigheterna

Arbete inom myndigheternas Innovationsteam

Under 2022 har myndigheterna i Klimatkontraktet fortsatt utveckla arbetet inom sitt innovationsteam. Teamet har bland annat sammanställt en överblick av myndigheternas olika stödformer och finansieringsinstrument och medverkat till att utlysningar

som rör klimatomställning och hållbara städer kontinuerligt publiceras på webbplatsen Hållbarstad.se.

Innovationsteamet har medverkat i Viable Cities Transition Labs och deltagit i workshops och möten i syfte att lära mer om städers klimatinvesteringsplaner och myndigheternas roll i arbetet. Tillsammans med några av städerna har innovations-teamet testat att utveckla stöd och former för analys av myndigheternas gemensamma finansiering (bl a olika forskning- och innovationsprogram, stadsmiljöavtal) de senaste fem åren. Syftet är att arbetet på sikt ska bidra till åtaganden om samordnad finansiering och städernas arbete med klimatinvesteringsplanering.

I myndigheternas löpande arbete finns många åtgärder och initiativ som har betydelse för städernas arbete med klimatomställning. Att samla och informera om dessa är en viktig uppgift för myndigheterna. Nedan följer ett urval som stöder eller på annat sätt berör städerna.

Stöd till forskning, innovation och utveckling

Under året har myndigheterna genomfört flera utlysningar i syfte att underlätta omställningen i städer.

Vinnova har i samarbete med Viable Cities bland annat genomfört utlysningen Designfas av urbana systemdemonstratorer. En uppföljande utlysning sker våren 2023, Andra exempel från Vinnova är Hållbar tillgänglighet i hela Sverige, om mobilitet i glesbygd, i samarbete med Drive Sweden och Viable Cities, Civilsamhällets lösningar för klimatomställning, samt Innovationer för en minskad elanvändning i samarbete med Energimyndigheten.

Tillväxtverket har haft utlysningar från Europeiska Regionala utvecklingsfonden, Ta fram lokal strategi för Hållbar urban utveckling, och utlysningen Driva plattform för samverkan och erfarenhetsutbyte. Staden som nav för grön och digital omställning är en satsning inom Omställningslyftet som också finansieras av Regionalfonden. Satsningen syftar till att ta fram nya praktiska arbetssätt för att arbeta med systeminnovation för lokal, grön omställning.

Formas har genomfört utlysningen Klimatneutrala och inkluderande kommuner för att öka kommuners kapacitet och förmåga att påskynda omställningsarbetet mot klimatneutralitet som kännetecknas av social inkludering och jämlika livsvillkor. Inom det nationella forskningsprogrammet för hållbart samhällsbyggande har Formas genomfört en utlysning på Forskarskolor för hållbart samhällsbyggande. Forskarskolorna syftar till att stärka kompetens- och kunskapsutvecklingen och är alla tydligt tvärvetenskapliga, praktisknära och utmaningsdrivna. Flera kommuner ingår i forskarskolorna. Formas finansierar även varje år många forsknings- och innovationsprojekt inom miljö, samhällsbyggnad och areella näringar i flertalet nationella och internationella utlysningar.

I Trafikverkets utlysningar om Stadsmiljöavtal kan kommuner och regioner söka stöd som leder till en ökad andel persontransporter med kollektivtrafik eller cykeltrafik och hållbara godstransportlösningar.

Energimyndigheten har genomfört utlysningar inom följande program som är relevanta för hållbara städer och samhällen, Människa, Energisystem och samhälle, Spara och Bevara, Design för energieffektiv vardag, Transporteffektivt samhälle samt E2B2, Energieffektivt byggande och boende, Forskarskola Energisystem samt Biobaserat samhälle-Bio+.

Energimyndigheten finansierar sedan många år beställargrupper och nätverk för att skapa en plattform för nära samverkan mellan branschaktörer och staten i syfte att minska energianvändningen i byggnader. Energimyndigheten finansierar även den kommunala och energi- och klimatrådgivningen som riktar sig till hushåll och privata aktörer.

Impact Innovation är namnet på nästa generation strategiska innovationsprogram. Utlysning för förberedelseprojekt öppnades under året. En av de tre inriktningarna är Attraktiva och välfungerande samhällen, där inte minst städer är en viktig målgrupp.

På ett internationellt plan utlyser Formas, Energimyndigheten och Vinnova tillsammans medel så att aktörer verksamma i Sverige kan delta i internationella forsknings- och innovationsprojekt som tar sig an urbana utmaningar inom det europeiska partnerskapet Driving Urban Transition (DUT). I första utlysningen ingår 27 länder. På ett övergripande plan adresserar partnerskapet frågor om energi, mobilitet och resursanvändning i en urban kontext.

Myndigheters arbete och särskilda regeringsuppdrag

Energimyndigheten har arbetat tillsammans med Tillväxtanalys, Trafikanalys och Länsstyrelsen i Uppsala län för att ta fram underlag till regeringens nästa klimathandlingsplan. I uppdraget om lokal och regional klimatomställning genomfördes ett stort antal dialoger med kommuner, regioner, myndigheter, forskningsaktörer, näringsliv och andra relevanta aktörer ligger till grund för hindersanalysen och de förslag till styrmedel eller åtgärder som presenterades. På Energimyndigheten pågår en stor mängd uppdrag relaterade till elektrifieringsstrategin, energieffektivisering och trygg energiförsörjning samt uppbyggnaden av ett nationellt centrum för koldioxidavskiljning och lagring (CCS).

Klimatkontraktmyndigheterna ingår även som fem av 14 medlemmar i Regeringens Råd för hållbara städer. I mars 2022 fick rådet ett förlängt och ändrat uppdrag med tydligare fokus på att arbeta mot mål 11 Hållbara städer och samhällen i Agenda 2030. Flera av myndigheterna har medverkat i Boverkets koordineringsuppdrag inom nytt europeiskt Bauhaus (NEB). Ett exempel är utlysningen Idéer för framtidens Kiruna,

Gällivare, Boden, Luleå, Skellefteå och Umeå – idéskisserna klara i projektet Visioner: i norr - Hållbar Stad (hallbarstad.se).

Trafikverkets kunskapsforum – Arena transporteffektiv stadsmiljö är en del av ett regeringsuppdrag (2019–2022) om att genomföra informations- och kunskapshöjande åtgärder för omställning av transportsektorn till fossilfrihet. Ett forsknings- och innovationsprogram för Geofencing som finansieras av Trafikverket och drivs av Closer på Lindholmen samlar nödvändiga aktörer inom samhälle, näringsliv och akademi för att tillsammans ta fram lösningar som ska främja användningen av geofencing i styrning av transportsystemet.

Ett axplock av arbeten som berör utveckling av systeminnovation är Utvecklade arbetssätt och processer för ökade synergier mellan regionala, nationella och internationella innovationsinsatser, Systeminnovation i städer, (Vinnova), Stärka det regionala arbetet med hållbar utveckling (flera myndigheter), bidra till kommande diskussioner om EUs urbana agenda (Formas) samt Vinnovas satsning på att stödja städernas förmåga att leda och organisera innovation, bl a genom det följeforskningsnätverk som i snart 10 år följt utvecklingen av satsningen Innovationsplattformar för hållbara städer, och projektet Accelerera som utvecklar och erbjuder stöd för innovationsledning i kommunerna enligt ISO-standard.

Ny myndighet bland signatärerna

Naturvårdsverket har beslutat att signera Klimatkontrakt 2030 i december 2022 och kommer därmed att fortsatt vara delaktiga i processen.

8. Kontraktet

Parterna är överens om att dessa gemensamma åtaganden, så som de formuleras ovan, ska gälla för 2022. Den första versionen av Klimatkontrakt 2030 signerades 2020. Klimatkontraktet ska uppdateras och förnyas inför varje nytt år.

Klimatkontrakt 2030

Mellan Enköpings kommun, myndigheterna
Energimyndigheten, Vinnova, Formas, Tillväxtverket,
Trafikverket, Naturvårdsverket samt Viable Cities.

Stockholm den 8 december 2022. Parterna är överens om att dessa gemensamma åtaganden, så som de formuleras ovan, ska gälla för 2023. Den första versionen av Klimatkontrakt 2030 signerades 2020. Klimatkontraktet ska uppdateras och förnyas inför varje nytt år.

Peter Book

kommunstyrelseordförande,
Enköpings kommun

Olga Kordas

programchef,
Viable Cities

Robert Andrén

generaldirektör,
Energimyndigheten

Darja Isaksson

generaldirektör,
Vinnova

Johan Kuylenstierna

generaldirektör,
Formas

Elisabeth Backteman

generaldirektör,
Tillväxtverket

Roberto Maiorana

generaldirektör,
Trafikverket

Björn Risinger

generaldirektör,
Naturvårdsverket

Bilaga 1 – länkar till dokument

Nedan finns länkar till de mest relevanta dokumenten i relation till Klimatkontrakt 2030 för Enköpings kommun.

[Klimatkontrakt 2030, version 2021](#)

[Översiktsplan Enköpings kommun](#)

[Fördjupad översiktsplan Enköpings kommun](#)

[Hållbarhetslöften för Enköpings kommun](#)

[Hållbarhetspolicy för Enköpings kommun](#)

[Trafikstrategi för Enköpings kommun](#)

[Gång och cykelplan för Enköpings kommun](#)

[Vattenplan för Enköpings kommun](#)

[Dagvattenplan för Enköpings kommun](#)